

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2011 - 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petr Klajl

**Právní úprava závazků v novém občanském zákoníku
se zaměřením na závazky vznikající mezi podnikateli**

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce:
JUDr. Ing Martin Kohout

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2011 - 2014

BACHELOR THESIS

Petr Klajl

**Legislation obligations in the new Civil Code, with a
focus on liabilities arising between entrepreneurs**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

JUDr. Ing Martin Kohout

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne .....

.....

Petr Klajl

Poděkování

Děkuji JUDr. Ing. Martinu Kohoutovi za odborné vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

Anotace

Cílem této práce je analyzovat současnou právní úpravu závazků a porovnat změny, ke kterým došlo účinností nového občanského zákoníku, který navíc převzal i značnou část právní úpravy, která byla dříve obsažena v obchodním zákoníku. Práce by měla vést k seznámení s novými základními pojmy a novou systematikou soukromého práva. Práce by rovněž měla poukázat na změny ve všeobecných ustanoveních o závazcích podle nové právní úpravy, blíže se s nimi seznámit a poukázat na hlavní a nové rozdíly oproti staré právní úpravě. Dále je bakalářská práce zaměřena na analýzu závazků vznikajících mezi podnikateli a změny v jejich nové právní úpravě. Jelikož s touto formou práva se lidé setkávají den co den a mnoho lidí má zažitou starou právní úpravu, je nastínění nové právní úpravy nesporně na místě. Proto by mohla v budoucnu vznikat nedorozumění pramenící z neznalosti nového občanského zákoníku.

Klíčová slova

Nový občanský zákoník, nová právní úprava, občanský zákoník, obchodní zákoník, podnikatel, stará právní úprava, závazkové právo.

Annotation

The aim of this thesis is to analyze the current legislation liabilities and compare changes that have occurred with the effectiveness of the new Civil Code. New Civil Code also took over a large part of the legislation that was previously contained in the Commercial Code. The thesis describe new basic concepts and a new scheme of private law and points to changes in the general provisions on obligations in comparison with the new legislation and point to the main and new differences in comparison with the previous legislation. Furthermore, the bachelor thesis is focused on the analysis of liabilities arising between businesses and their changes in the new legislation. Since this form of law, people face every day and many people are used to the previous legislation. Therefore, there might be in the future misunderstandings arising from ignorance of the new Civil Code.

Key words

Businessman, new legislation, the Civil Code, the Commercial Code, The new Civil Code, the law of contracts.

Obsah

ÚVOD	8
1 POSTAVENÍ PODNIKATELE V ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH	10
1.1 Podnikatel	10
1.2 Jednání podnikatele.....	11
1.2.1 Přímá jednání podnikatele	11
1.2.2 Nepřímá jednání podnikatele	12
1.3 Zastoupení podnikatele	13
1.3.1 Zákonná zastoupení.....	13
1.3.2 Smluvní zastoupení.....	15
1.4 Specifika postavení podnikatele v závazkových vztazích	17
2 ZÁVAZKOVÉ VZTAHY A JEJICH VZNIK	22
2.1 Závazkové vztahy všeobecně a nová terminologie	22
2.2 Vznik závazků a způsoby uzavírání smluv	25
2.2.1 Nabídka a její přijetí, odvolání a zrušení	26
2.2.2 Obsah smlouvy a forma smlouvy	29
2.3 Nejčastější typy závazků mezi podnikateli	30
2.3.1 Kupní smlouva.....	30
2.3.2 Smlouva o dílo.....	32
2.3.3 Nájemní smlouva.....	33
2.3.4 Pacht	34
2.4 Další možnosti závazků mezi podnikateli	36
2.4.1 Obchodní podmínky	36
2.4.2 Smlouvy uzavírané adhezním způsobem a lichva	38
2.4.3 Veřejná nabídka, veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku a dražba	40
3 ZAJIŠTĚNÍ, ZMĚNA A ZÁNİK ZÁVAZKŮ	42
3.1 Zajištění a utvrzení dluhu včetně jednotlivých typů typických pro zajištění závazků mezi podnikateli	42
3.1.1 Ručení	43
3.1.2 Finanční záruka.....	45
3.1.3 Zástavní právo.....	47
3.1.4 Zajišťovací převod práva	48
3.1.5 Smluvní pokuta.....	49
3.2 Změna závazků a vliv na zajištění	49
3.2.1 Postoupení pohledávky	50
3.2.2 Převzetí dluhu	51
3.2.3 Postoupení smlouvy	51
3.2.4 Novace a narovnání	52
3.3 Zánik závazků	54
3.3.1 Splnění	54
3.3.2 Jiné způsoby zániku závazků.....	57
3.4 Kritéria výběru zajištění závazků při podnikání	59
ZÁVĚR	61

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce nazvané „Právní úprava závazků v novém občanském zákoníku se zaměřením na závazky vznikající mezi podnikateli“ jsou otázky zabývající se závazkovým právem z pohledu podnikatele, zajištěním, změnou a zánikem závazků v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku (dále jen „NOZ“ či „nový občanský zákoník“). Toto téma považuji za velmi aktuální, jelikož od 1. 1. 2014 vešel v účinnost nový občanský zákoník, který přináší mnoho změn. Do té doby se podnikatel musel řídit zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObchZ“ či „obchodní zákoník“) a zákonem č. 40/1964 Sb., občanským zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“ či „občanský zákoník“).

Za stěžejní a velmi důležité považuji odstranění duality staré právní úpravy, která by měla mnoho věcí zjednodušit. V současné době se již setkáváme a během nadcházejících měsíců, se zcela jistě stále ještě budeme setkávat s různými výklady zákonů, ale až praxe nám ukáže, k jak velkým změnám vlastně došlo a jestli bylo docíleno očekávaného zjednodušení právní úpravy.

Předmětem bakalářské práce je srovnání nové právní úpravy občanského zákoníku se starou úpravou a seznámení se s významnými změnami týkajícími se podnikatelských vztahů a závazkového práva.

V první kapitole se zabývám tím, jakých změn doznal podnikatel a jeho postavení v závazkových vztazích. Významněji se věnuji hlavním změnám jako například právní osobnosti právnických osob, změnou terminologie, kdy už se smluvnímu zastoupení neříká zastoupení na základně plné moci, ale jen smluvní zastoupení a dalším neméně důležitým tématům, které najdete v první kapitole. Stěžejní důraz je v této kapitole kladen na specifika postavení podnikatele v závazkových vztazích v souladu s novou právní úpravou obsaženou v NOZ.

V kapitole druhé se zmiňuji o zásadních proměnách v závazkovém právu a o vzniku závazku jako takovém. Nejdříve se věnuji závazkovému právu obecně a nejzásadnějšími změnami v něm, novou terminologií dále pak vznikem závazku a uzavíráním smluv, přičemž je opět kladen stěžejní důraz na závazkové vztahy mezi podnikateli.

Kapitola třetí pojednává o zajištění, změně a zániku závazku vznikajících ze vztahů mezi podnikateli. Nový občanský zákoník v tomto případě přebírá některá

ustanovení ze staré právní úpravy, ale i tak došlo k několika důležitým změnám, na které v této kapitole poukazují.

V práci vycházím ze znění občanského zákoníku, obchodního zákoníku a nového občanského zákoníku. Dále jsem nové informace čerpal v důvodové zprávě k NOZ a z odborných článků a z různých dalších odborných a akademických publikací.

Cílem této práce je především seznámení čtenářů s nejdůležitějšími změnami, které se budou v budoucnu týkat podnikatele a závazkového práva. Dílčím cílem této práce je také zhodnotit zda je nová právní úprava pro podnikatele přínosem a jestli je nová právní úprava pro běžného podnikatele bez odborných právních znalostí jednodušší a srozumitelnější, nežli stará právní úprava.

Záměrem práce naopak nebylo dopodrobna zhodnotit všechny změny spojené s tímto tématem, jelikož k tomu by zcela jistě nestačil rozsah práce, neboť téma práce je velmi široké.

Při vypracovávání bakalářské práce jsem využil především analýzu právního textu, dále rovněž metodu komparace, která najde své uplatnění zejména při srovnání současné a předcházející právní úpravy, a dále standardní a nadstandardní metody interpretace.

1 POSTAVENÍ PODNIKATELE V ZÁVAZKOVÝCH VZTAZÍCH

1.1 Podnikatel

Podnikatelem je v první řadě ta osoba, která podniká. Podnikatelem je také každá osoba, která je zapsána v obchodním rejstříku (veřejném rejstříku) a to nezávisle na tom, zda-li, podniká či nikoliv. Tato právní úprava vycházela ze starého obchodního zákoníku, který v § 2 odst. 2 písm. a) stanovil zápis v obchodním rejstříku jako základní nutnou podmínku určující podnikatele.

Pojetí podnikatele v NOZ je diametrálně odlišné od pojetí podnikatele v ObchZ, které vycházelo z toho, že podnikatelem je osoba, která je nadána podnikatelským oprávněním. Nově je jako základní kritérium tedy stanoveno, že podnikatelem je ten, „*kdo provozuje podnikatelskou činnost, přičemž se vymezují charakteristické znaky této činnosti.*“¹

Ve vztahu ke spotřebiteli je podnikatelem každá osoba, jestliže se spotřebitelem uzavírá smlouvu. Takovou smlouvu, která souvisí s podnikatelovou obchodní činností, výrobní nebo obdobnou činností či samostatným výkonem jeho povolání.² Takovou činnost totiž může spotřebitel považovat za podnikání, přestože typické vlastnosti nutné k výkonu podnikatelské činnosti chybí. V novém občanském zákoníku je obsažena vyvratitelná právní domněnka a to taková, že pokud je někdo držitelem podnikatelského oprávnění, tak tato osoba podniká a to znamená, že je brána jako podnikatel.³ Na druhou stranu NOZ chápe jako podnikatele i osobu, která podniká pouze fakticky, tj. tato osoba nemusí být nadána podnikatelským oprávněním.

Víme, že podnikatelem je jak fyzická osoba (člověk), tak právnická osoba. Zákon přitom při vymezení pojmu podnikatele stanoví, že „*kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“⁴

Ustanovení § 420 NOZ vymezuje základní znaky podnikání, tj. samostatnost, výkon výdělečné činnosti na vlastní účet, na vlastní odpovědnost (na vlastní

---

¹ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 420 odst. 2.

³ Tamtéž, § 421 odst. 2.

⁴ Tamtéž, § 420 odst. 1.

podnikatelské riziko), za účelem dosažení zisku, soustavně, a to živnostenským nebo jiným obdobným způsobem. Uvedené znaky podnikatele musí být splněny kumulativně z hlediska materiálního vymezení podnikatele. Podnikatelem však může být i osoba, která výše uvedené znaky podnikatele nesplňuje, avšak je podnikatelem, neboť splňuje stanovená formální kritéria (především se jedná o zápis do obchodního rejstříku ve smyslu § 421 odst. 1).⁵

Pro srovnání uvádím, jakým způsobem je pojem podnikatel definován v Německu, neboť české právo do značné míry vchází z německé a rakouské právní tradice. V této souvislosti stojí za zmínku, že v Německu se místo pojmu podnikatel, používá spíše výraz obchodník. Obchodníkem je pak ten, kdo provozuje obchodní živnost nebo je z jiných důvodů zařazen pod pojem obchodník v německém obchodním zákoníku. Německý obchodní zákoník dále rozlišuje hned několik typů obchodníků- obchodníka, který provozuje živnost ze zákona a je povinen nechat se zapsat do obchodního rejstříku, obchodníka z vlastní vůle, který má pouze právo, nikoli povinnost nechat se zapsat do obchodního rejstříku. Dalším druhem obchodníka je obchodník podle formy, kam patří především obchodní společnosti.⁶

1.2 Jednání podnikatele

1.2.1 Přímá jednání podnikatele

Je-li podnikatelem fyzická osoba, rozdělujeme typy jednání na přímé a nepřímé. O přímé jednání se jedná tehdy, pokud fyzická osoba jedná osobně. Nepřímým jednáním se myslí, pokud za fyzickou osobu jedná zástupce.

V případě, kdy je podnikatelem právnická osoba, bude se jí týkat pouze nepřímé jednání. Tato osoba musí být vždy zastoupena. Novinkou, která je v novém občanském zákoníku, je nový pojem „právní osobnost“ právnických osob.⁷ Dopusud platil pojem právní subjektivita. To znamená, že právnická osoba jako taková má práva a povinnosti, ale nemůže rozhodovat, tedy mít vlastní vůli. Ve staré právní úpravě - obchodním zákoníku, členové statutárních orgánů nebyli považováni za zákonné

---

⁵ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, , ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1607-1608.

⁶ HÁSOVÁ, J. a kol. (2011). *Právní otázky podnikání v SRN*. Praha: C.H.Beck, 2011,ISBN 978-80-7400-411-7, s. 5-7.

⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 118.

zástupce. To je jeden z mnoha rozdílů, jelikož v nové právní úpravě – novém občanském zákoníku, už jsou členové statutárních orgánů bráni jako zákonní zástupci. Tomuto nepřímému jednání se říká zastoupení.

Judikatura Nejvyššího soudu ČR k tomu říká, že „*přímým jednáním podnikatele - fyzické osoby je jeho osobní jednání, při kterém podnikatel činí sám právní úkony. Přímým jednáním podnikatele - právnické osoby je jednání jejího statutárního orgánu. Právní úkony učiněné statutárním orgánem jsou právními úkony právnické osoby.*“⁸

1.2.2 Nepřímá jednání podnikatele

Pokud se budeme zabývat nepřímým jednáním podnikatele, rozdělujeme ho na dvě části. Na zastoupení které je zákonné a na zastoupení smluvní. Dle staré právní úpravy obchodního zákoníku se hovořilo pouze o zastoupení na základě plné moci. U zákonného zastoupení se mluví vždy o zastoupení přímém. Pro smluvní zastoupení platí že: „*ujednají-li si to strany, zastupuje jedna z nich druhou v ujednaném rozsahu jako zmocněnec. Zmocnitel uvede rozsah zástupčího oprávnění v plné moci. Netýká-li se zastoupení jen určitého právního jednání, udělí se plná moc v písemné formě. Vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc.*“⁹ Smluvní zastoupení vzniká po uzavření smlouvy mezi těmito dvěma stranami, tedy mezi zmocnitelem a zmocněncem. Jestliže zmocněnec jedná s třetí stranou, prokazuje se jí plnou mocí. Často musí mít plná moc písemnou formu.

Přejdeme-li na dělení těchto zastoupení, tak u zákonného zastoupení známe tyto typy zastoupení: zastoupení členem statutárního orgánu, zastoupení vedoucím odštěpného závodu nebo osobou pověřenou určitou činností při provozu obchodního závodu a nakonec osobou, která je nepověřená, ale je v provozovně (prodejní asistentka atd.). Smluvní zastoupení dělíme na zastoupení přímé a nepřímé. Přímé zastoupení zná tyto způsoby zastoupení: Prokura a obecné zmocnění. U zastoupení nepřímého mluvíme o těchto typech zastoupení: O zastoupení komisí a o zaslátelství.

Nejvyšší soud ČR v souvislosti s nepřímým zastoupením dovodil, že „*nepřímé jednání podnikatele, a to jak fyzické, tak i právnické osoby, je pak jednání, při kterém projevuje vůli zástupce, a to jménem a s důsledky pro zastoupeného podnikatele. Oprávnění zástupce jednat za podnikatele může vyplývat buď ze zákona, nebo*

---

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4133/2009.

⁹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 441 odst. 1 a 2.

*rozhodnutí státního orgánu, tzv. zákonné zastoupení, nebo z dohody o plné moci, tzv. smluvní zastoupení.*¹⁰

1.3 Zastoupení podnikatele

Jak jsem již uvedl výše, podnikatel může být zastoupen nepřímo, ať už se jedná o právnickou osobu či fyzickou osobu. Jedná-li podnikatel nepřímo, jedná prostřednictvím zástupce. Zastoupením jako takovým máme na mysli oprávnění jednat za druhého, tedy jak za fyzickou nebo právnickou osobu, jejím jménem.

1.3.1 Zákonná zastoupení

Zastoupení členem statutárního orgánu se rozumí zastoupení výkonným orgánem právnické osoby. Není-li přesně určen člen statutárního orgánu, mohou tak činit všichni členové. Člen statutárního orgánu může zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech.¹¹

Další ze zákonných zastoupení je zastoupení vedoucím odštěpeného závodu. Odštěpený závod je podle ustanovení v § 503 odst. 2 NOZ pobočka, která je zapsána do obchodního rejstříku. Vedoucí odštěpeného závodu je oprávněn zastupovat právnickou osobu ve všech záležitostech spojených s odštěpeným závodem. Jako vedoucí závodu vystupuje osoba, která tuto funkci vykonává na základě jmenování právnickou osobou.¹²

Zastoupení v provozovně podnikatele nepověřenou osobou, neboli jednání nepověřené osoby v provozovně podnikatele. Touto osobou se myslí člověk, kterého podnikatel nepověřil žádnou činností. Jedná se tedy o nepřikázané jednatelství. Podnikatel je nicméně za toto jednání zodpovědný vůči třetí osobě, a to z důvodu že k tomuto jednání došlo v jeho provozovně a podnikatel je zodpovědný vůči třetí osobě za to, kdo se pohybuje v provozovně. Přesné znění najdeme v NOZ v ustanovení § 430 odstavec 2. V praxi to znamená, že pokud půjdeme například stanovat, postavíme si stan v kempu a přijde k nám mladík, který se bude prezentovat jako ten co vybírá poplatek za postavení stanu. My mu ho zaplatíme, ale zanedlouho na to

---

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4133/2009.

¹¹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 164.

¹² LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1781.

k nám přijde jiný mladík s tím, že chce opět vybírat poplatek za stanování, my už mu ho platit nemusíme, jelikož náš dluh vůči podnikateli zanikl zaplacením poplatku za stanování falešnému výběřčímu poplatkům. Podnikatel vůči třetí osobě odpovídá za osoby pohybující se na provozovně a tak i falešný výběřčí poplatek za stanování je jeho odpovědnost a riziko.

Zastoupením osobou pověřenou při provozu obchodního závodu určitou činností se rozumí, že touto osobou je někdo, koho podnikatel pověřil při provozu závodu určitou činností. Tato osoba zastupuje podnikatele ve věcech často spojených s jeho činností. Zákonným zástupcem tak může být jakýkoliv svéprávný člověk, není nikde vymezeno, že se musí jednat o zaměstnance nebo podnikatele.

Bavíme-li se o zákonném zástupci, který je zaměstnancem, tak určitá činnost kterou ho podnikatel pověřil, bude napsána v pracovní smlouvě. Jak už bylo výše uvedeno, není nikde vymezeno, kdo musí být zákonným zástupcem. Můžete to být člen rodiny, nebo nejlepší kamarád. V tomto případě nepsujeme žádnou smlouvu, ale postačí nám pouhá ústní dohoda, ve které pověříme danou osobu určitou činností. Toto zastoupení se užívá například v případě, pokud máme obchodní závod (může jím být i malá prodejna knih) a my náhle onemocníme. Jelikož hrozí uzavření prodejny, poprosíme například našeho kamaráda, zda by jeden den za nás nemohl zaskočit v práci. Právní úprava zastoupení v zásadě vychází z předcházející úpravy.¹³

Pro účely určitého srovnání opět uvádím, jakým způsobem je tato problematika řešena v německém právu. Právní úpravu jednání za právnickou osobu obsahuje německý občanský zákoník, ze kterého vyplývá, že každá právnická osoba musí obligatorně ustanovit orgán, který jménem právnické osoby jedná. Zákon výslovně stanoví, že takový orgán má postavení zákonného zástupce. Vnitřními předpisy je pak možné zákonnou úpravu konkretizovat.¹⁴

Německo je přitom typické zejména tím, že je možné společné jednání za společnost. „Právní úpravu obsahuje § 78 odst. 3 akciového zákona (*Aktiengesetz*) pro akciové společnosti (*AG*) a § 125 odst. 3 obchodního zákoníku (*Handelsgesetzbuch*) pro veřejnou obchodní společnost (*Offene Handelsgesellschaft*). Možnost společného zastupování se uznává i pro společnost s ručením omezeným (*GmbH*). Jmenovaná ustanovení byla sice zamýšlena na vázání jednání prokuristy na spolujednání

---

¹³ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

¹⁴ SCHULZE, R. a kol. *Bürgerliches gesetzbuch handkommentar*. 4. vyd. Bden: Baden nomos verlagsgesellschaft, 2005, ISBN 10: 3832910891, s. 12.

statutára, je ale praxí používána i obráceně, tedy jako vázání jednání statutára na spolujednání prokuristy. Pravidlem je, že společné zastupování musí zastupování společnosti ulehčovat. V každém případě musí být zachována možnost statutárního orgánu jednat samostatně, tzn. společné zastupování bude možné pouze v případě vícečlenného statutárního orgánu.“¹⁵

1.3.2 Smluvní zastoupení

„Nově zákoník označuje partii o smluvním zastoupení výrazem smluvní zastoupení na rozdíl od stávajícího názvu zastoupení na základě plné moci.“¹⁶

Při zastoupení podnikatele není vždy zástupcem ten, koho za něj považuje zákon. Podnikatel si může zvolit jinou osobu, která bude za něj jednat a vystupovat v právních úkonech. Jelikož se v soukromém právu uplatňuje zásada rovnosti stran, nemůže jedna strana té druhé vnutit jednostranně žádné právo ani povinnost. Na základě těchto informací vzniká zastoupení jen tehdy, pokud se jedná o dvoustranný právní úkon.

Prokura, která je specifickým druhem zastoupení podnikatele, je zvláštním druhem plné moci. Prokuru může udělit jen ten podnikatel, který je zapsaný do obchodního rejstříku (tj. jednoho z veřejných rejstříků - podle nové právní úpravy). Prokura může být udělena i osobou, která není zapsaná v obchodním rejstříku (veřejném rejstříku), nicméně taková prokura nabude platnosti, až se tato osoba do obchodního rejstříku zapíše. Prokura vzniká dohodou o prokuře, která musí mít písemnou formu. Ke vzniku stačí jen její udělení, následný zápis je pouze deklaratorní. Prokuru nemůžeme udělit právnické osobě.¹⁷ Osobou, které byla udělena prokura, může být fyzická osoba (člověk) způsobilá k právním úkonům tedy svéprávná. Nový občanský zákoník nevymezuje požadavky týkající se dosažení určitého věku, státní příslušnosti, vzdělání či bezúhonnosti. Neměl by jím být ale člověk, kterého soud vyloučil jako člena statutárního orgánu nebo funkce podobné podle ustanovení § 64 zákona o obchodních korporacích. Podnikatel může za prokuristu ustanovit například svého zaměstnance, ale prokuristou se může stát i osoba, která není s podnikatelem v

¹⁵ ILLMANN, Erik. Možnost společného zastupování prokuristy a člena statutárního orgánu. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy* [online]. 2014 [cit. 2014-08-30]. Dostupné z: <http://www.prf.cuni.cz/erik-illmann-1404048473.html>.

¹⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu občanského zákoníku: Právní zastoupení. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. [cit. 2014-08-04]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/obecna-cast/pravni-zastoupeni/>.

¹⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 452.

pracovněprávním poměru. Nově podnikatel může udělit prokuru jen některému ze svých závodů (pokud jich má víc jak jeden) nebo může udělit prokuru několika obchodním závodům, jedná se tedy o takzvanou pobočkovou prokuru nebo také prokuru filiální.¹⁸

Podle v současnosti (tedy od 1. 1. 2014) platné právní úpravy je oprávnění jednat skoro neomezené a vůči třetím osobám neomezitelné. A to z toho důvodu, jelikož prokurista není oprávněn vykonávat úkony, které provoz podniku znemožňují nebo vylučují. Například prokurista nemůže prodat majetek podniku, tím se myslí nemovitosti, ochranné známky, know how. Nemůže zcizit či zatížit nemovitosti a hmotný majetek. Nemůže učinit takové jednání, které se nevztahuje k provozu podniku. Tím se myslí, že si prokurista např. nemůže koupit jachtu pro soukromé účely podnikatele. Nemůže vložit podnik jako nepeněžitý vklad do jiné obchodní společnosti. Nemůže prodat podnik nebo měnit věci týkající se nájmu apod., jen pokud to není uvedeno jinak. Prokurista může rozšiřovat podnik, zmocňuje další osoby v podniku k jeho zastupování, ale nemůže přenést prokuru jako takovou na někoho jiného a ani nesmí udělit prokuru někomu jinému.

Prokura zaniká z několika důvodů. Jsou nám známe následující způsoby zániku prokury. Jedná se jednak o zánik prokury za předpokladu, že podnikatel prokuristu odvolá, dále o zánik v případě, dá-li prokurista výpověď, nebo jestliže prokurista zemře. Smrtí podnikatele prokura nezaniká, pouze bylo by to ujednáno jinak. Pokud se obchodní závod převádí či je uskutečněn pacht obchodního závodu, tak prokura také zaniká. Prokura zaniká tehdy, pokud je prokurista soudním rozhodnutím vyloučen z funkce prokuristy a prokura zaniká také prohlášením konkurzního správce o konkursu na majetek podnikatele.

Oproti předcházející právní úpravě, současná právní úprava obsažená v NOZ nespojuje účinnost udělení prokury s jejím zápisem do obchodního rejstříku. Jedná se o standardní řešení, které uchoval ještě občanský zákoník z roku 1950. Předcházející právní úprava v obchodním zákoníku převzala úpravu prokury z někdejšího zákoníku mezinárodního obchodu (zákona č. 101/1963 Sb.) deformovanou administrativními přístupy k institucím soukromého práva. Podle nové právní úpravy se tedy prokura stává účinnou již jejím udělením.¹⁹

---

¹⁸ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 450 odst. 2.

¹⁹ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

1.4 Specifika postavení podnikatele v závazkových vztazích

Veškeré závazkové vztahy, a to i závazkové vztahy podnikatelů se v současné době řídí výlučně NOZ, zatímco v předcházející právní úpravě se v zásadě závazky nepodnikatelů řídily OZ a závazky podnikatelů uzavřené v rámci jejich podnikatelské činnosti ObchZ. V postavení podnikatele lze oproti postavení běžného spotřebitele identifikovat určitá specifika. Jedná se např. o:

- Standard odbornosti a péče
- Ochranu slabší strany
- Povinnost umožnit vstupovat do právního styku
- Obchodní listiny a záznamy při provozu
- Splatnost ceny ve vztazích mezi podnikateli
- Dlužnickou solidarita podnikatelů
- Nabytí vlastnického práva od neoprávněného
- Neúměrné zkrácení a lichvu

Pokud se týká standardu odbornosti a péče, vychází se z pravidla, že u podnikatele se předpokládá vyšší odbornost a péče při provádění podnikatelské činnosti. Pokud podnikatel jedná bez odborné péče, jde to k jeho tíži.

Ochranu slabší strany pak upravuje ustanovení § 433 NOZ. Toto ustanovení stanoví, že *„kdo jako podnikatel vystupuje vůči dalším osobám v hospodářském styku, nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít k vytváření nebo k využití závislosti slabší strany a k dosažení zřejmé a nedůvodné nerovnováhy ve vzájemných právech a povinnostech stran.“*²⁰ Princip ochrany slabší strany představuje jeden ze základních principů, na kterých je NOZ postaven a který se projevuje na mnoha místech zákona. Ochrana slabší strany je například vymezena mezi základními zásadami soukromého práva, když podle § 3 odst. 2 písm. c) nesmí nikdo pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu. Ochrana slabší strany je podporována též prostřednictvím zákonné povinnosti jednat v právním styku poctivě, respektive tím, že v souladu s § 6 odst. 2 nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí ani těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu. Aplikace pravidla sledující ochranu slabší strany v první řadě předpokládá existenci určitého vztahu alespoň mezi dvěma

---

²⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 433 odst. 1.

na sobě nezávislymi subjekty. Pokud má jedna ze stran postavení slabší strany, je tím druhá (smluvní strana) ve svém jednání vůči ní § 433 NOZ omezována. Má-li určitou kvalitu odborníka, tj. především určité zvláštní vlastnosti a dovednosti, respektive silnější hospodářské postavení (finanční silou, existencí značné informační asymetrie, přístupem k určitým technologiím apod.), musí jednat poctivě a obezřetně v tom směru, že jí zákon zakazuje tohoto svého postavení zneužívat. Tím nejsou dotčeny případně soutěžněprávní delikty (například zneužití dominantního postavení). Samotné postavení „silnější strany“ nicméně zákonem zapovězeno není.²¹

Povinnost umožnit vstupovat do právního styku je pak zakotvena v ustanovení § 434 NOZ. Zákon zde stanoví, že *„dá-li podnikatel veřejnosti najevo, ve kterém místě podniká, umožní veřejnosti vstupovat s ním v tomto místě do právního styku v určené provozní době; jinak v době obvyklé.“*²² Z tohoto ustanovení vyplývá, že podnikatel může dát veřejnosti najevo, že na určitém místě podniká různými způsoby, například cedulemi na budově, na internetových stránkách, na obchodních listinách nebo prostřednictvím reklamních sdělení. Není přitom zcela rozhodné, zda se jedná o sídlo podnikatele či nikoliv. Jde pouze o to, že dal veřejnosti najevo, že v daném místě provozuje svou podnikatelskou činnost. V takovém případě má povinnost zajistit, aby veřejnost mohla na tomto místě činit vůči podnikateli právní jednání, a to zásadně v provozní době určené podnikatelem, a není-li provozní doba určena, v době obvyklé. Obvyklost doby pro styk s veřejností pak bude nutné zkoumat především s ohledem na místo podnikání a srovnatelné závody v rámci příslušného odvětví.²³

Další specifikum postavení podnikatele v závazkových vztazích se vztahuje k obchodním listinám a záznamům při provozu, přičemž právní úpravu této zásady nalezneme v ustanovení § 435 NOZ, které stanoví, že *„každý podnikatel musí uvádět na obchodních listinách a v rámci informací zpřístupňovaných veřejnosti prostřednictvím dálkového přístupu své jméno a sídlo. Podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku uvede na obchodní listině též údaj o tomto zápisu včetně oddílu a vložky; podnikatel zapsaný v jiném veřejném rejstříku uvede údaj o svém zápisu do tohoto rejstříku; podnikatel nezapsaný ve veřejném rejstříku uvede údaj o svém zápisu*

---

²¹ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1652.

²² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky.* 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 434.

²³ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1655.

do jiné evidence. Byl-li podnikateli přidělen identifikující údaj, uvede i ten.²⁴ Povinnost uvádět na obchodních listinách, respektive na internetových stránkách povinné údaje je přitom pořádkové povahy. Neuvedení povinného údaje na obchodní listině (například objednávce nebo smlouvě) zásadně nezpůsobuje neplatnost nebo dokonce zdánlivost tohoto právního jednání, samozřejmě za předpokladu, že jsou jinak naplněny náležitosti, které zákon na obsah právních jednání klade, například i s ohledem na požadavek určitosti a srozumitelnosti právního jednání.²⁵

Dalším specifikem závazkových vztahů mezi podnikateli, je splatnost ceny ve vztazích mezi podnikateli. Tato problematika je upravena v ustanovení § 1963 NOZ, které se věnuje splatnosti pohledávek v některých vztazích mezi podnikateli s cílem zabránit opožděným platbám v obchodním styku. Pokud je obsahem vzájemného závazku podnikatelů povinnost dodat zboží nebo službu za úplatu, je cena splatná do třiceti dnů ode dne doručení faktury/výzvy/převzetí zboží či služby, resp. podle toho, který z těchto okamžiků nastane později. V případech dodání zboží či vykonání služby nebo doručení faktury již není třeba zasílat objednateli zvláštní výzvu k placení. Toto ustanovení se uplatní taktéž ve vztahu mezi podnikatelem a veřejnoprávní korporací (orgánem veřejné moci). Smluvní strany mají možnost si ujednat lhůtu splatnosti delší, maximálně však 60 dní; nad 60 dní je možné sjednat lhůtu splatnosti, pouze pokud to není vůči věřiteli hrubě nespravedlivé. V případě, že takové smluvní ujednání bude hrubě nespravedlivé, má smluvní strana možnost dovolat se jeho neúčinnosti. Pokud by neúčinnost následně potvrdil soud, použilo by se zákonem předpokládané řešení, ledaže by soud zvolil jiné spravedlivé uspořádání.²⁶

Dlužnická solidarita podnikatelů je dalším charakteristickým znakem závazků mezi podnikateli v případě, kdy je k plnění zavázáno několik podnikatelů. Dlužnická solidarita podnikatelů spočívá v tom, že je-li několik dlužníků zavázáno plnit společně a nerozdílně, jsou povinni plnit jeden za všechny a všichni za jednoho. Věřitel může požadovat celé plnění nebo jeho libovolnou část na všech spoludlužnících, jen na některých, nebo na kterémkoli ze spoludlužníků.²⁷

---

²⁴ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 435 odst. 1.

²⁵ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1657.

²⁶ GÜRLICH, Richard. Splnění závazků - kvitance, splatnost, úroky z prodlení, porušení smluvních povinností prodlení, podstatné a nepodstatné porušení smlouvy. *Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co.* 2013, č. 7. ISSN neuvedeno, s. 1.

²⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1871 a 1874.

Specifickou právní úpravu NOZ zakotvuje i pro případy nabytí vlastnického práva od neoprávněného podnikatele. Tato problematika je upravena v ustanovení § 1009 a násl. NOZ. „*Vlastníkem věci se stane ten, kdo získal věc, která není zapsána ve veřejném seznamu, a byl vzhledem ke všem okolnostem v dobré víře v oprávnění druhé strany vlastnické právo převést na základě řádného titulu, pokud k nabytí došlo*“²⁸ mimo jiné i od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku. Vzhledem k tomu, že podle § 1109 NOZ lze nabýt od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku i věci ztracené, kradené nebo jinak vlastníkovi odňaté, stanovil zákonodárce speciálním ustanovením právní režim movitých věcí použitých, který je upraven v ustanovení § 1110 NOZ. Předmětem § 1110 jsou věci movité bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou zapsány ve veřejném seznamu. Zákon reaguje na prodej použitého zboží v autobazarech, zastavárnách, obchodech se starožitnostmi, antikvariátech, vetešnictvích apod. Zřejmě z důvodu frekventovanosti prodeje zboží ztraceného nebo svémocně vlastníkovi odňatého v těchto obchodních oblastech je umožněno původnímu vlastníkovi takto odňaté věci nárokovat ve lhůtě tří let ode dne, kdy ke ztrátě nebo svémocnému odnětí došlo. Tuto skutečnost, jakož i skutečnost, že od uvedené události neuplynuly déle než tři roky, musí prokázat vlastník. Nebude však jednoduché tyto skutečnosti vlastníkem dokázat, když často nebude vědět, kde se věc nachází, a nebude moci označit osobu, která mu ji svémocně (např. krádeží) odňala.²⁹

Již výše zmíněná ochrana slabší strany se dále projevuje také ve zvláštních případech, jako je právní úprava lichvy (§ 1796 NOZ), právní úprava neúměrného zkrácení (§ 1793 an. NOZ), regulace smluv uzavíraných adhezním způsobem (§ 1798 an. NOZ), nemožnost sjednání kratší nebo delší promlčecí lhůty v neprospěch slabší strany (§ 630 odst. 2), případně zákaz omezení nebo vyloučení práva na náhradu újmy podle § 2898 NOZ.³⁰ Právě neúměrné zkrácení a lichvy je jednou ze základních zásad, které se uplatní v závazkových vztazích mezi podnikateli. Tato zásada je navíc úzce spjata se zásadou přiměřenosti, což je jedna ze zásad, které mají zajistit spravedlnost v českém civilním právu. Neúměrné zkrácení podle § 1793 odst. 1 NOZ nastává, když vzájemná plnění stran ve smluvním závazkovém právním vztahu jsou v hrubém nepoměru. V takovém případě náleží zkrácenému subjektu oprávnění požadovat

²⁸ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1871 a 1109 písm. b.

²⁹ SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-499-5, s. 378-379.

³⁰ LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-529-9, s. 1652.

zrušení smlouvy a navrácení všeho do původního stavu. Druhý subjekt však může zrušení smlouvy zabránit a ponechat ji v platnosti, pokud zkrácenému subjektu doplní, oč byl zkrácen. Lichvou se pak podle ustanovení § 1796 NOZ rozumí případ, kdy jeden právní subjekt zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany a dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění, jehož majetková hodnota je ke vzájemnému plnění v hrubém nepoměru. Jakákoliv smlouva, jež by naplňovala tyto znaky, by byla neplatná. Vedle soukromoprávní roviny je třeba zdůraznit, že lichva je podle § 218 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku rovněž činem soudně trestným. Vztah mezi neúměrným zkrácením a lichvou je přitom ten, že lichva představuje zvláštní případ k neúměrnému zkrácení.³¹ O lichvě v souvislosti se závazky podnikatele se podrobněji zmíním v následující kapitole.

---

³¹ DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, č. 9. ISSN 1210-6410, s. 310.

2 ZÁVAZKOVÉ VZTAHY A JEJICH VZNIK

2.1 Závazkové vztahy všeobecně a nová terminologie

Charakterizujeme-li závazkové právo, mluvíme o něm jako o právu objektivním, které upravuje závazky. Závazkové právo také známe pod pojmem obligační právo. Jedná se o soubor právních norem zabývajících se závazky, přesněji právními normami, které upravují vztahy mezi věřitelem a dlužníkem. Obě dvě strany mají vůči sobě práva a povinnosti vyplývající z uzavření jejich závazku. Z tohoto postavení plynou povinnosti dlužníka vůči věřiteli. Tyto strany mají rozdělené role. Povinností dlužníka je plnění dohodnutých závazků a právo věřitele je toto plnění od dlužníka požadovat. Plnění dlužníka má několik podob a to věřiteli něco dát, něco vykonat, zdržet se dané věci či něco trpět anebo kombinaci těchto plnění.

Klíčovým pojmem je tedy samotné slovo závazek, latinsky znám jako obligatio. Už v římském právu existovalo vymezení tohoto pojmu ve znění: *Obligatio est iuris vinculum, quo necessitate adstringimur alicuius solvendae rei, secundum nostrae civitatis iura* (závazek je právní pouto, ve kterém se zavazujeme něco plnit v souladu s právy). Ve předcházející právní úpravě občanského zákoníku byl problém v tom, že slovo závazek nebylo úplně přesně definováno. V občanském zákoníku v ustanovení § 488 bylo vymezeno, že: „Závazkovým vztahem je právní vztah, ze kterého věřiteli vzniká právo na plnění (pohledávka) od dlužníka a dlužníkovi vzniká povinnost splnit závazek“³² Což znamená, že pojem závazek měl podle občanského zákoníku minimálně dva významy. V první řadě se jednalo o závazek v širším slova smyslu, kdy pojem závazek vyjadřoval právní vztah. V druhé řadě se mohlo jednat o závazkovou povinnost dlužníka, to znamená o dluh.

Jeden z cílů nové terminologie v novém občanském zákoníku, bylo snadnější a jasnější rozlišení, kdy jde o závazek, který označuje vztah mezi věřitelem a dlužníkem a kdy se jedná o závazkovou povinnost, kterou nový občanský zákoník výlučně označuje jako dluh. V důvodové zprávě k novému občanskému zákoníku se přesněji uvádí toto: „Oproti dosavadnímu zákonnému stavu se osnova přidržuje jasného pojmového obsahu slov dlužník, věřitel, právo, povinnost, pohledávka, dluh, závazek, smlouva a nesměšuje je. Úvodní ustanovení čtvrté části naznačují základní

---

³² ČESKO: Zákon č. 40 ze dne 5. března 1964 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1964, částka 19. ISSN 1211-1244. § 488.

*obsah těchto pojmů. Klíčovým pojmem obligačního práva je závazek (obligace), (...) co má být plněno, je dluh, kdo plní je dlužník. Věřitel je ten, komu má být plněno, jeho právo na plnění je pohledávka. Závazek vzniká z různých právních důvodů, z nich jsou typické právní jednání a delikt, proto jsou také dále výslovně uvedeny, neboť to má význam i pro další systematické uspořádání (...).*³³

Do 1. 1. 2014 byl základ závazkového práva obsažen ve dvou právních předpisech. V občanském zákoníku a zákoníku obchodním. Do konce minulého roku platilo, že závazkové právo bylo upraveno v osmé části občanského zákoníku, přesněji v § 544 - 558. V těchto paragrafech najdeme úpravu závazků typu jako je smluvní pokuta, ručení, dohodu o srážkách ze mzdy a jiných příjmů, zástavní smlouvu, zajištění závazku převodem práva, zajištění postoupením pohledávky, jistotu a uznání závazku. V obchodním zákoníku byly závazky upraveny ve třetí části pod názvem obchodní závazkové vztahy,³⁴ což byly závazkové vztahy mezi podnikateli vzniklé při jejich podnikatelské činnosti. V této části byly upraveny závazky typu ustanovení o smluvní pokutě, ručení, bankovní záruka a uznání závazku. Jednalo se o dvojkolejnost právní úpravy závazkového práva.

Rekodifikací staré právní úpravy vymizela v nové právní úpravě původní dvojkolejnost (dualita), tedy rozdělení úpravy závazků mezi občanský zákoník a obchodní zákoník. Znamená to, že nový občanský zákoník je jediným obecným kodexem soukromého práva a vše je shrnuto v něm. Co se týká nové právní úpravy, jsou mnohá všeobecná ustanovení o závazcích a ustanovení o závazcích z právních jednání velmi podobná těm, které doposud byli vedeny jako obchodní závazkové vztahy v obchodním zákoníku. Přejít a rekodifikaci obchodního zákoníku do nového občanského zákoníku nazýváme komercializací občanského zákoníku.

Pojem závazkové právo najdeme v nové právní úpravě ve více než tisíci ustanovení. Upraveno je v části čtvrté, která je označena jako relativní majetková práva, přesněji tedy od § 1721 až po § 3014 NOZ. V této části nový občanský zákoník upravuje všechny podstatné části závazkových vztahů a smluvního jednání. Vymezuje zde, kdy vzniká závazek, co je jeho obsahem, náležitosti týkající se závazku, případné změny v závazku až po zánik závazku. Definici smlouvy jako takové v novém občanském zákoníku nikde nenajdeme, avšak použijeme-li doktrinární definici, bude se jednat

---

³³ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

³⁴ ČESKO: Zákon č. 513 ze dne 18. prosince 1991 Sb., obchodní zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98. ISSN 1211-1244. § 297 – § 323i.

o dvoustranný či vícestranný právní úkon. Ke vzniku tohoto právního úkonu je zapotřebí souhlasného projevu vůle dvou či více smluvních stran z hlediska celého obsahu smlouvy. V nové právní úpravě je upuštěno od sousloví právní úkon. V novém občanském zákoníku najdeme náhradu za právní úkon a tou náhradou je pojem právní jednání, nicméně ho nový občanský zákoník přesněji nedefinuje.

Zaměříme-li se na obecná ustanovení nového občanského zákoníku v § 4 až § 8, je vyjádřena obecná povinnost jednat v právním styku poctivě. V této části najdeme formulaci obecného předpokladu, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka, který je schopna používat s běžnou péčí a opatrností a každý to od ní může oprávněně očekávat. Tomu odpovídá i předpoklad, že ten, kdo jednal, jednal poctivě a v dobré víře. Tuto základní úroveň lze očekávat od každého. Vyšší nároky jsou kladeny na osobu, která je považována za profesionála, tedy osobu s odbornými znalostmi a zkušenostmi. Za tyto profesionály budou obzvláště označovány osoby, vystupující jako podnikatelé, nicméně sem budou patřit i nepodnikatelé, které považujeme za odborníky.

Čtvrtou část nového občanského zákoníku dělíme na 4 hlavy. Na obecnou část závazkového práva,³⁵ kterou považujeme za nejdůležitější, jelikož v ní najdeme všeobecná ustanovení o závazcích (hlava první). Dále zde najdeme část, která upravuje závazky z právních jednání.³⁶ Pro ty je charakteristická jejich demonstrativnost a dispozitivnost. Tato část se zabývá hlavně úpravou jednotlivých smluvních typů a závazků z jednostranného právního jednání (hlava druhá). V hlavě třetí jsou zahrnuta ustanovení ze závazků z deliktu.³⁷ V poslední hlavě relativních majetkových práv jsou upraveny závazky z jiných právních důvodů.³⁸ Tím myslíme hlavně závazky z bezdůvodného obohacení, nepřikázaného jednání a užití cizí věci.

Pokud se týká dalších pojmů, v novém občanském zákoníku najdeme i přesné vyjádření základních pojmů závazkového práva. Mezi ně patří pohledávka, dluh, věřitel a dlužník. Dluh už byl vysvětlen výše, pohledávka znamená, že jedna strana závazkového právního vztahu (věřitel) požaduje od druhé strany určité plnění.

K pohledávce se ještě vážou tyto pojmy: splatnost a nárok. Splatností se myslí datum, ke kterému má jedna ze stran povinnost splnit peněžitý závazek. U nároku se

---

³⁵ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1721 - 2054.

³⁶ Tamtéž, § 2055 – 2893.

³⁷ Tamtéž, § 2894 – 2990.

³⁸ Tamtéž, § 2991 – 3014.

jedná o právní možnost uplatnit své právo, tedy domáhat se určitého plnění, ke kterému se jedna ze stran zavázala, např. zaplatit věřiteli dlužnou částku, která je splatná a zatím zaplacená nebyla. Pokud se tak dobrovolně nestane, může věřitel svůj nárok uplatňovat formou žaloby před soudem. Věřitel je ten, kdo má právo na určité plnění pohledávky a dlužníkem myslí nový občanský zákoník toho, kdo má vůči druhé straně dluh.

2.2 Vznik závazků a způsoby uzavírání smluv

Z obecného ustanovení o vzniku závazku plyne že, závazky vznikají z právních úkonů, především ze smluv, také ale i ze způsobené škody, z bezdůvodného obohacení nebo z jiných skutečností vyplívajících ze zákona.³⁹ Každý den uzavíráme několik smluv, aniž bychom na to v danou chvíli pomysleli. Smlouvu neuzavíráme jen tehdy, když něco podepisujeme, ale i při obyčejné koupi rohlíku či jízdě metrem.

Smlouvy jsou nejčastějším právním důvodem, který vede ke vzniku obchodních závazkových vztahů. Ve smlouvě jsou upravena práva a povinnosti, které tvoří obsah závazkových právních vztahů. To je pro účastníky těchto závazkových vztahů výhodou, jelikož to dává možnost vzniku závazkových vztahů podle vůle a zájmu těch, kterých se budou práva a povinnosti týkat.

Smlouva je ve své podstatě dohodou (projevem vůle) osob,⁴⁰ které danou smlouvu uzavírají. Předmětem smlouvy je specifický, ve smlouvě vymezený, převod věci jedné ze smluvních stran na stranu druhou, provedení činnosti jednou smluvní stranou pro druhou či poskytnutí jiného specifického plnění. Charakteristické je pro smluvní strany to, že obě strany mají jak práva, tak i povinnosti.

Podle § 1725 NOZ je smlouva uzavřena, jakmile si strany ujednájí její obsah, přičemž je v mezích právního řádu stranám ponecháno na vůli si smlouvu ujednat a určit její obsah.⁴¹

Zaměříme-li se na uzavírání smluv podnikatelem, musím se zmínit, že se jedná o hlavní důvod, který vede ke vzniku závazku v soukromém právu. Jednou z hlavních

---

³⁹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1721 – 1723.

⁴⁰ Tamtéž, § 1724.

⁴¹ Důvodová zpráva k NOZ uvádí k tomuto ustanovení: *Základní účely tohoto ustanovení jsou dva. Předně podmiňuje vznik smlouvy shodou vůle smluvních stran. Dále se tu reflektuje autonomie vůle a zároveň se uvádějí i její omezení. Hranici smluvní svobody představuje právní řád, přičemž smluvní svobodu omezují jednak kogentní ustanovení zákona, jednak limity dobrých mravů, veřejného pořádku, záležitosti osobního stavu a práva na ochranu osobnosti, které nelze překročit ani s odkazem na dispozitivitu zákonné úpravy.*

změn je přechod z kogentní právní úpravy na převážně úpravu dispozitivní. V důsledku spojení právní úpravy relativních majetkových práv (nebo podle staré právní úpravy závazkového práva) v novém občanském zákoníku, je fakt, že platnou právní úpravu pojednávající o uzavírání smluv najdeme už pouze v jednom zákoně a to v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. A to i tehdy jestliže budeme mluvit o obvyklých způsobech uzavírání smluv či o zvláštních způsobech.⁴² Uvedená ustanovení upravují pouze obecný postup při uzavírání smluv, to znamená, že nebere ohled na povahu stran závazkového vztahu. Z toho vycházejme, že úpravu je možné aplikovat na všechny typy případů. Takže platí jak při uzavírání smluv mezi podnikateli, tak i při uzavírání smluv mezi fyzickými osobami a i mezi podnikatelem a fyzickou osobou.

Nový občanský zákoník vychází z obvyklého způsobu uzavírání smluv. Musí dojít k oboustranné dohodě, která se skládá z návrhu na uzavření smlouvy (k nabídce), kterou předkládá jedna strana, v tomto případě navrhovatel, a přijetí toho návrhu, které musí učinit strana druhá, tedy budoucí akceptovatel. Jedná se o kontraktační proces, tedy o ofertu a akceptaci.⁴³

V novém občanském zákoníku dochází i ke změnám v terminologii, kdy návrh na uzavření smlouvy je označován jako nabídka a o akceptaci se nový občanský zákoník vyjadřuje jako o přijetí nabídky.

2.2.1 Nabídka a její přijetí, odvolání a zrušení

Abychom mohli v právním jednání mluvit o nabídce, musí splňovat určité podmínky. Právní jednání směřující k uzavření smlouvy je nabídkou tehdy, je-li z něj zřejmé, že navrhovatel má v úmyslu s budoucím akceptovatelem uzavřít určitou smlouvu. Dále musí být nabídka učiněna za předpokladu, z něhož bude jasné, že z vůle navrhovatele vyplývá, že navrhovatel bude smlouvou vázán, bude-li tato nabídka přijata. Navrhovatel většinou vyjadřuje danou vůli stanovením lhůty pro přijetí nabídky.

Nabídka musí podle ustanovení § 1732 odst. 1 NOZ obsahovat podstatné náležitosti smlouvy tak, aby tato smlouva mohla být uzavřena jednoduchým a nepodmíněným přijetím.⁴⁴

---

⁴² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1731-1788.

⁴³ NOVOTNÝ, Petr. A kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 44-45.

⁴⁴ Tamtéž.

Další podmínkou, která je typická pro nabídku, je adresnost právního jednání. Z právního jednání musí být patrné, které osobě či osobám je nabídka určena a se kterou osobou či osobami chce navrhovatel smlouvu uzavřít.⁴⁵ Výjimkou, která je důležitá pro podnikatele je v novém občanském zákoníku zvláštní ustanovení⁴⁶, které zakládá vyvratitelnou domněnku. Jedná se o neadresnou nabídku, která je v současnosti běžným jevem právě zejména ze strany podnikatelů. Nový občanský zákoník tím tak reaguje na praxi, kdy řada zboží a služeb je nabízena prostřednictvím katalogů, reklamních letáků nebo newsletterů zasílaných na email. Přesnou právní úpravu tohoto jednání najdeme v ustanovení § 1732 odst. 2 NOZ, tedy jako návrh *„dodat zboží nebo poskytnout službu za určenou cenu učiněný při podnikatelské činnosti reklamou, v katalogu nebo vystavením zboží, je nabídkou s výhradou vyčerpání zásob nebo ztráty schopnosti podnikatele plnit.“*⁴⁷ Jestliže by nabídka, která byla učiněná reklamou, nebyla dostatečně určitá a přesná (v praxi to znamená například, že u nabídky produktu, na který je reklama, je špatně určená cena, nebo jsou vynechány určité podmínky prodeje), nebude brána jako návrh na uzavření smlouvy, tedy nebudeme ji považovat za nabídku. Může se tedy jednat o výzvu k podání nabídky nebo veřejný příslib⁴⁸. Důvodová zpráva k této úpravě návrhu na uzavření smluv uvádí, že: *„V Novém občanském zákoníku je upuštěno od podmínky, že nabídka může být učiněna jen vůči určité osobě. To v řadě případů vedlo k situaci, kdy faktický oferent získával právní postavení toho, komu je uzavření smlouvy nabízeno, čímž se právní postavení stran paradoxně obrací. Se zřetelem k tomu bylo navrženo připustit, že nabídka může být učiněna i vůči neurčitým osobám. Určité právní jednání je nabídkou, lze-li prostým přijetím takové nabídky uzavřít smlouvu.“*⁴⁹

V novém občanském zákoníku jsou dále upraveny lhůty, během kterých musí být nabídka přijata. Rozlišuje se zde, zda byla nabídka učiněna ústně nebo písemně, a jestli byla učiněna vůči přítomné nebo nepřítomné osobě. Nabídka, která byla učiněna ústně, musí být přijata bezodkladně, ledaže plyne něco jiného z jejího obsahu nebo z okolností, za nichž se stala. Toto ustanovení platí i za předpokladu, že přítomné

---

⁴⁵ PLÍVA, Stanislav a kol. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80- 7357-444-4 s. 45.

⁴⁶ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1722 odst. 2.

⁴⁷ Tamtéž, § 1732 odst. 2.

⁴⁸ Tamtéž, § 1733.

⁴⁹ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

osobě byla předložena nabídka v písemné formě.⁵⁰ Písemnou formou učiněná nabídka vůči nepřítomné osobě, musí být akceptována ve lhůtě uvedené v nabídce. Jestliže není lhůta přesně uvedena, můžeme nabídku přijmout v době, která odpovídá povaze navrhované smlouvy a rychlosti prostředků, které navrhovatel použil pro zaslání nabídky.⁵¹

Nový občanský zákoník přesněji rozlišuje zrušení⁵² a odvolání⁵³ nabídky a také to, kdy se jedná o neodvolatelnou nabídku.⁵⁴ Neodvolatelnou je nabídka tehdy, jestliže je v ní tak výslovně uvedeno, anebo když se tak dohodnou strany. Nabídka je také neodvolatelná za předpokladu, jestliže to plyne z jednání stran o uzavření smlouvy, z předešlého obchodního styku nebo zvyklosti. V ostatních případech, které podle ustanovení § 1736 NOZ nelze určit, jako neodvolatelné nabídky se vždy bude jednat o nabídky odvolatelné, vůči kterým se můžeme odvolat.

Zaniknout nabídka může tehdy, jestliže jedna ze stran zemře, nebo už není způsobilá k právnímu jednání. O zániku nabídky mluvíme také tehdy, jestliže je účinně odmítnuta nebo v případě, že nebyla přijata ve stanové lhůtě nebo ve lhůtě stanovené zákonem (například ve lhůtě „bezodkladně“, pro případ ústně učiněné nabídky). Nabídka je přijata, jestliže akceptovatel bez jakékoliv podmínky nabídku přijme ve stanovené lhůtě. Je dodržována zásada, že mlčení či nečinnost samy o sobě nejsou přijetím nabídky.⁵⁵

Pro podnikatele považujeme za významné ustanovení § 1744 NOZ, které přebírá ustanovení § 275 odst. 4 ObchZ. V ustanovení § 1744 NOZ se uvádí, že s přihlédnutím k obsahu nabídky nebo k praxi, kterou mezi sebou strany zavedly, je-li to obvyklé, může osoba, které je nabídka určena, tedy akceptant, nabídku akceptovat tak, že podle ní bude právně jednat. Pro příklad nám poslouží situace, kdy akceptant poskytne určité plnění nebo toto plnění přijme. Za těchto podmínek je přijetí nabídky účinné od chvíle, kdy k tomuto jednání došlo a to za předpokladu, že vše proběhlo v dané lhůtě.⁵⁶

---

⁵⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1734.

⁵¹ Tamtéž, § 1735.

⁵² Tamtéž, § 1737.

⁵³ Tamtéž, § 1738.

⁵⁴ Tamtéž, § 1736.

⁵⁵ Tamtéž, § 1740.

⁵⁶ NOVOTNÝ, Petr. A kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 27.

2.2.2 Obsah smlouvy a forma smlouvy

Co se týče obsahu smlouvy, nová právní úprava kopíruje starou právní úpravu, přesněji úpravu obsaženou v § 269 odst. 1 ObchZ. V novém občanském zákoníku nalezneme v § 1746 odst. 1 náležité ustanovení o smluvních typech, která můžeme použít na smlouvy, které obsahují podstatné náležitosti smlouvy, dle úpravy základních ustanovení pro každou ze smluv. Základní ustanovení najdeme vždy jako první paragraf daného smluvního typu a podle nového občanského zákoníku je i značeno. Jako například v případech ustanovení § 2055 a § 2079.⁵⁷ Dále Nový občanský zákoník na základě zásady smluvní volnosti dovoluje stranám uzavřít takovou smlouvu, která není jako smluvní typ upravena.⁵⁸ O obsahu konkrétních typů smluv, které jsou typické pro závazky mezi podnikateli, bude pojednáno v podkapitole č. 2.3

Forma smlouvy oproti předcházející právní úpravě v občanském zákoníku doznala několika změn. Především nový občanský zákoník vychází ještě více oproti minulé právní úpravě z principu neformálnosti právního jednání. To znamená, že písemná forma je vyžadována pouze za předpokladu, že tak stanovuje zákon. Jinak je stranám při uzavírání smluv, jinou než písemnou formou, ponechána vůle v rozhodování o tom, jak budou smlouvu uzavírat. Mohou si však takovou smlouvu písemně potvrdit, přesněji formou potvrzujícího dopisu.⁵⁹

Nový občanský zákoník podrobně upravuje otázku ohledně potvrzení neformálně uzavřené smlouvy. Toto se týká případů, které se uplatní v rámci vztahů s podnikatelem (a to ať už mezi podnikateli navzájem⁶⁰ nebo mezi podnikatelem a spotřebitelem⁶¹), kdy je smlouva uzavřena neformálním způsobem, ale jedna smluvní strana pošle té druhé potvrzení smlouvy, které obsahově shrnuje uzavřenou smlouvu. Jestliže tak jedna ze stran vůči druhé straně učiní v přesvědčení, že její potvrzení zachycuje obsah smlouvy věrně, platí smlouva za uzavřenou, přestože obsahuje odchylky od skutečně vyjednané smlouvy. To ale neplatí v případě, že odchylky uvedené v potvrzení mění skutečně ujednaný obsah smlouvy podstatným způsobem a jsou takového rázu, že je rozumný podnikatel nemůže schválit. Zároveň je tu

---

⁵⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. V § 2055 se jedná o institut darování a v § 2079 se jedná o institut koupě.

⁵⁸ Tamtéž, § 1746 odst. 2.

⁵⁹ NOVOTNÝ, Petr. A kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 44.

⁶⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1757 odst. 2.

⁶¹ Tamtéž, § 1757 odst. 3.

i podmínka, že druhá strana odchylku neodmítne a neodmítne ani potvrzení dané smlouvy.⁶² Z důvodu ochrany spotřebitele před zneužitím institutu potvrzení obsahu smlouvy v písemné formě, je v ustanovení §1757 odst. 3 NOZ pravidlo, podle kterého ve vztahu podnikatele se spotřebitelem může potvrzení učinit pouze ta strana, která není podnikatelem.⁶³

2.3 Nejčastější typy závazků mezi podnikateli

2.3.1 Kupní smlouva

Kupní smlouva je nejčastěji uzavíranou smlouvou vůbec, podnikatelé ji využívají velmi často. Vzhledem k obrovskému rozsahu věcí, které mohou být jejím předmětem (od běžných produktů až po továrnu či elektrárnu), musí být její úprava flexibilní, ale zároveň dostatečně komplexní, aby pokryla široké spektrum situací, při nichž je smlouva uzavírána. Koupě podle NOZ do značné míry přebrala právní úpravu z obchodního zákoníku, čímž reflektuje úpravu v obchodněprávních vztazích. Kupní smlouva nemá předepsanou písemnou formu, proto ji lze uzavřít i ústně.⁶⁴ Písemná forma je vyžadována, převádí-li se smlouvou věcné právo k nemovité věci. V případě kupní smlouvy uzavřené mezi podnikateli lze však z řady důvodů uzavření kupní smlouvy písemně velmi doporučit, neboť tak lze předejít celé řadě sporů, které mohou mít velmi negativní vliv na finanční situaci i pověst podnikatele. Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.⁶⁵

Specifickým typem kupní smlouvy, která je typická pro podnikatele, je koupě závodu (dříve podniku), která je upravena v ustanovení § 2175 NOZ. Na koupi závodu se aplikuje obecná úprava kupní smlouvy. Závod je v první řadě nutné chápat jako organizovanou příležitost k výtěžku. Závod se skládá z hmotné složky (např. budovy, tedy obchodní a výrobní prostory, stroje, materiál, zboží apod.), osobní složky (obchodní vedení, zaměstnanci a jejich struktura a kvalifikace, jejich věkové složení

---

⁶² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1757 odst. 2.

⁶³ Tamtéž, § 1757 odst. 3.

⁶⁴ NOVOTNÝ, Petr. A kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 111.

⁶⁵ DÁVID, Radovan a kol. *Smlouvy podle nového občanského zákoníku*. 1. vyd. Olomouc: AK Moštek, 2013. ISBN 978-80-87934-00-5, s. 11-13.

apod.) a nehmotné složky [firma, obchodní tajemství, práva z duševního vlastnictví (případně ochranná známka, průmyslový vzor), know-how, umístění podniku, prodejnost zboží/služeb, zákazníci, goodwill, pohledávky, povolení k činnosti provozované závodem apod.].⁶⁶

Zákon stanoví, že „koupí závodu nabývá kupující vše, co k závodu jako celku náleží. O koupi závodu se jedná i v případě, že strany z koupě jednotlivou položku vyloučí, aniž tím celek ztratí vlastnost závodu.“⁶⁷ To tedy znamená, že na kupujícího se obvykle převádí jak složka hmotná, tak složka osobní, stejně jako nehmotná složka závodu. Co k závodu náleží, závisí však především na vůli prodávajícího jako nositele závodu, co za součást závodu sám určil. Co náleží k závodu jako k předmětu převodu, resp. co jej spoluvytváří, je určeno buď smlouvou, nebo účetními záznamy (viz § 2179). Některé z položek, které byly nositelem závodu (podnikatelem) původně (v době jeho činnosti) určeny jako součást závodu, lze z převodu na kupujícího vyloučit. Účetní hledisko však nemůže být bezvýjimečně směrodatné. Zůstatek na účtu prodávajícího nebo nespotřebovaný zisk se sice v účetnictví závodu objeví, ale nelze ho považovat za součást převáděného závodu.⁶⁸

Ustanovení § 2175 tak představuje pouze doplňující úpravu k obecné úpravě kupní smlouvy, přičemž oproti původní úpravě obsažené v ObchZ upravuje pouze některé její zvláštnosti, když ve zbytku se na podstatné náležitosti smlouvy aplikuje § 2079. Komentované ustanovení je třeba považovat za normu kogentní, neboť její účel a smysl odporuje tomu, aby se strany mohly od této normy vlastním právním jednáním odchýlit (stanovuje se, co je koupí závodu a co jí není).⁶⁹

Předmětem smlouvy je závod, proto je pro aplikaci § 2175 a násl. podstatné, že vůlí smluvních stran je převést závod. Tuto vůli musí ve smlouvě určitým způsobem projevit, např. mohou smlouvu takto označit. To však samo o sobě nestačí, pokud skutečným účelem smlouvy je prodej pouze některých částí/položek patřících k závodu nebo převod pohledávek. Od toho je třeba odlišovat prodej části závodu, která je sama o sobě schopna tvořit samostatný organizovaný soubor schopný plnit funkce závodu.⁷⁰

---

⁶⁶ TICHÝ, Luboš., PIPKOVÁ, Petra, Joanna., BALARIN Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-521-3, s. 447-449.

⁶⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2775 odst. 1.

⁶⁸ TICHÝ, Luboš., PIPKOVÁ, Petra, Joanna., BALARIN Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-521-3, s. 447.

⁶⁹ Tamtéž, s. 447.

⁷⁰ Tamtéž, s. 449.

2.3.2 Smlouva o dílo

Velmi často uzavíraným smluvním typem mezi podnikateli, je rovněž smlouva o dílo. Základní ustanovení právní úpravy věnované smlouvě o dílo obecně vymezuje institut smlouvy o dílo jako dvoustranného právního vztahu a naznačuje práva a povinnosti obou smluvních stran, tedy jak práva a povinnosti zhotovitele, tak práva a povinnosti objednatele. Svou koncepcí zmíněné ustanovení přímo navazuje na dosavadní právní úpravu, přičemž ve svém pojetí spojuje a současně také doplňuje právní úpravu, která byla obsažena jak v obchodním zákoníku, tak v občanském zákoníku.⁷¹

Nový občanský zákoník ovšem čerpá v ustanoveních smlouvy o dílo především z právní úpravy obsažené dříve v obchodním zákoníku. I proto byla v nové koncepci vypuštěna zvláštní ustanovení o zhotovení věci na zakázku (např. výstavba rodinného domu) nebo o smlouvě a opravě a úpravě věci, obojí obsažená v občanském zákoníku původním. Rovněž smlouvu o dílo je možné uzavřít ústně, nicméně u složitějších věcí je pro podnikatele výhodné, uzavřít smlouvu písemně, aby měl dostatečné doklady.⁷²

„Smlouvou dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro odběratele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu.“⁷³ Smluvní strany se tedy na základě zákonné úpravy musí pro platné uzavření smlouvy o dílo především dostatečně určitě dohodnout na předmětu smlouvy, v tomto případě tedy na díle a dohodnout na úplatnosti provedení díla. Smluvními stranami jsou zhotovitel a objednatel. V případě zhotovitele se jedná o osobu, fyzickou či právnickou, která na základě smlouvy zhotovuje dílo. Může se tedy jednat jak o podnikatele, tak o fyzickou, nepodnikající osobu, nicméně je častější, že zhotovitelem je podnikatel. Objednatelem pak může být jak nepodnikatel, tak i podnikatel.⁷⁴

---

⁷¹ ŠTANDERA, Jan. *Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-519-0, s. 3.

⁷² DÁVID, Radovan a kol. *Smlouvy podle nového občanského zákoníku*. 1. vyd. Olomouc: AK Moštek, 2013. ISBN 978-80-87934-00-5, s. 15.

⁷³ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2586 odst. 1.

⁷⁴ ŠTANDERA, Jan. *Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-519-0, s. 4.

2.3.3 Nájemní smlouva

Podnikatelé při svém podnikání velmi často uzavírají rovněž nájemní smlouvy. Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci individuálně určenou věc, popř. soubor věcí (např. byt, garáž, motorové vozidlo, prodejní prostory a přilehlé parkoviště) k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli nájemné. Základními znaky nájmu je tedy přenechání věci jinému k užívání, dočasnost a úplatnost.

Ustanovení § 2302-2315 NOZ obsahuje zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího k podnikání. Zde se tedy lze setkat s tím, že jeden podnikatel je v postavení pronajímatele a druhý v postavení nájemce takového prostoru, jedná se tudíž o typický závazek mezi podnikateli. V rozsahu, ve kterém nestanoví zvláštní ustanovení jinak, se řídí nájem prostoru sloužícího podnikání obecnými ustanoveními o nájmu. I zde došlo ke změně oproti předchozí právní úpravě, která většinu otázek spojených s nájmem nebytových prostor řešila samostatnou zvláštní úpravou. Zatímco předchozí právní úprava vyčleňovala nájem a podnájem prostor sloužících podnikání do samostatného zákona, konkrétně do zákona o nájmu nebytových prostor, zákonodárce nově upřednostnil zakotvení všech typů nájmu v jediném právním předpisu a tuto úpravu zařadil k ostatním ustanovením týkajícím se jednotlivých typů nájmu. Nájem prostoru sloužícího podnikání je systematicky řazen za zvláštní ustanovení o nájmu bytu. Toto řazení není čistě náhodné; plyne z jisté paralely, kterou zákonodárce mezi nájmem prostor sloužících k bydlení a nájmem prostor sloužících podnikání klade. Svůj odraz nachází tato paralela zejména ve zvýšené ochraně nájemce. Zvláštní ustanovení o nájmu prostoru sloužícího podnikání jsou nicméně vesměs dispozitivní, a smluvní strany jsou tedy jen minimálně omezeny v tom, aby si svá práva a povinnosti sjednaly odchylně od zákonné úpravy.⁷⁵

V porovnání s předchozí právní úpravou vymezuje NOZ použití zvláštních ustanovení o nájmu prostor sloužících podnikání odlišně. Zatímco zákon o nájmu nebytových prostor se vztahoval na všechny místnosti nebo soubory místností, které byly podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k jinému účelu než k bydlení (zejména na prostory určené k provozování výroby, obchodu, služeb, výzkumu, administrativní činnosti, umělecké, výchovné a vzdělávací činnosti, ale též na archivy, garáže, skladové prostory a části veřejně přístupných prostorů budov), a to bez ohledu na to,

⁷⁵ KABELKOVÁ, Eva, DEJLOVÁ, Hana. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-524-4, s. 371-372.

k jakým účelům byly ve skutečnosti užívány, NOZ akcentuje skutečné využití prostor a aplikaci zvláštních ustanovení o nájmu prostor sloužících podnikání vztahuje výlučně na ty prostory, které jsou skutečně pronajímány za účelem jejich využití k provozování podnikatelské činnosti. To však v žádném případě neznamená, že by mohli pronajímatelé ignorovat povinnosti plynoucí jim z veřejnoprávních předpisů a z rozhodnutí příslušných správních orgánů vydaných na jejich základě, která stanoví užití, k jakému je určitý prostor schválen.⁷⁶

Předmětem nájmu prostoru sloužícího podnikání bude zásadně nemovitá věc či její část. V této souvislosti je také vhodné zmínit, že *„pokud je věc zapsaná ve veřejném seznamu, může vlastník popřípadě nájemce se souhlasem vlastníka nechat nájemní právo do tohoto seznamu zapsat. To se může jevit jako ochrana pro nájemce, který tímto způsobem snadno prokáže existenci nájemního vztahu, což může být pro podnikatele v praxi výhodné.“*⁷⁷

2.3.4 Pacht

Dalším typem smlouvy, který mohou podnikatelé nově od počátku roku 2014 využívat, a která jistě najde významné uplatnění v praxi, je pachtovní smlouva. Zákon stanoví, že *„pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc k dočasnému užívání a požívání a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli pachtovné nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.“*⁷⁸ Podobně jako u nájmu lze i v případě pachtu zapsat pacht do veřejného rejstříku (katastru nemovitostí) v případě, že je do něj zapsána propachtovaná věc.⁷⁹

Pro podnikání je velmi praktickým institutem pacht závodu (dříve nájem podniku). Právní úprava pachtu závodu nahrazuje předchozí právní úpravu zakotvenou v obchodním zákoníku pod označením „smlouva o nájmu podniku“ (§ 488b a násl. ObchZ). Vzhledem k tomu, že závod může být z povahy věci pouze předmětem pachtu, nikoli nájmu, řídí se od počátku roku 2014 smlouvy o nájmu podniku uzavřené za účinnosti předchozí právní úpravy řídit ve smyslu přechodného ustanovení § 3074 odst. 1 na rozdíl od jiných nájemních smluv i nadále obchodním zákoníkem. NOZ,

⁷⁶ KABELKOVÁ, Eva, DEJLOVÁ, Hana. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-524-4, s. 371-372.

⁷⁷ ŠVEHLÍK, Martin. *Nájemní smlouva podle NOZ*. *E-pravo.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/najemni-smlouva-podle-noz-93409.html>.

⁷⁸ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2332 odst. 1.

⁷⁹ Tamtéž, § 2333.

konkrétně příslušnými ustanoveními o pachtu, se tak řídí až smlouvy uzavřené po nabytí jeho účinnosti, tedy po 1. 1. 2014.⁸⁰

Oproti předchozí právní úpravě zakotvené zejména v obchodním zákoníku je pojetí obchodního závodu změněno pojmově i věcně. Dříve užívaný pojem „podnik“ se nahrazuje pojmem „obchodní závod“, legislativně zkracovaným jako „závod“. Jak uvádí autoři NOZ v důvodové zprávě, má tato změna názvosloví několik důvodů. Hlavní důvod podle nich představuje stále silnější tlak *acquis* na používání pojmu „podnik“ především k označení osoby, popř. i v užším slova smyslu jako soutěžitele. Právo Evropské unie také často používá slovo „podnik“ k vymezení prostoru. Toto vícevýznamové pojmání proniká podle autorů důvodové zprávy i do platného práva, což má za následek, že různé právní předpisy, zejména z oblasti práva veřejného, chápou podnik různě, a nikoli jen v předmětovém slova smyslu, tj. jako objekt práv a povinností. Z uvedených důvodů se tedy NOZ od dosavadního pojmu „podnik“ odvrátil a i se zřetelem na potřeby vyplývající z komunitárního práva jej uvolňuje k jinému využití.⁸¹

Určitá část závodu může být v rámci obchodních styků vymezena jako pobočka. Za tu je podle § 503 NOZ považována taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou; pobočka je v tomto smyslu hospodářsky a do jisté míry i právně autonomní jednotkou. Je-li pobočka zapsána do obchodního rejstříku, jedná se o odštěpný závod; to platí i o jiné organizační složce, pokud o ní jiný právní předpis stanoví, že se zapíše do obchodního rejstříku.⁸²

Tam, kde zvláštní ustanovení o pachtu závodu nestanoví jinak, se i na pacht závodu přiměřeně užití obecná ustanovení o pachtu, resp. rovněž ustanovení o nájmu; i na pacht závodu se tedy užití ustanovení o právech a povinnostech vzniklých v souvislosti s prováděním různých opatření na předmětu pachtu, ustanovení o opravách a údržbě předmětu pachtu, o trvání pachtu, jeho případném prodloužení či obnovení, o ochraně pachtýře před zásahy třetích osob, o prohlídkách předmětu pachtu činěných propachtovatelem, o změnách činěných na předmětu pachtu ze strany propachtovatele či pachtýře, o změně vlastnictví k předmětu pachtu, o skončení pachtu, o vrácení předmětu pachtu propachtovateli či o zadržovacím právu

---

⁸⁰ KABELKOVÁ, Eva, DEJLOVÁ, Hana. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-524-4, s. 531.

⁸¹ KABELKOVÁ, Eva, DEJLOVÁ, Hana. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-524-4, s. 532.

⁸² Tamtéž, s. 533.

propachtovatele k movitým věcem, které má pachtýř na předmětu pachtu nebo v něm.⁸³

2.4 Další možnosti závazků mezi podnikateli

2.4.1 Obchodní podmínky

Závazky mezi podnikateli jsou v řadě případů upraveny rovněž v obchodních podmínkách. (Nelze ztotožňovat s obchodními podmínkami, které upravují vztah mezi podnikatelem a spotřebitelem, které jsou v praxi patrně častější, nicméně i obchodní podmínky mezi podnikateli jsou běžným způsobem úpravy závazků). Pokud se týká obchodních podmínek, jako jednoho ze základních institutů závazkového práva mezi podnikateli, je třeba říci, že právní úprava obchodních podmínek doznala významných změn. V občanském zákoníku nebyly obchodní podmínky upraveny vůbec, na rozdíl od obchodního zákoníku, který ovšem obsahoval úpravu obchodních podmínek pouze v ustanovení § 273 ObchZ. Cílem těchto podstatných změn a významného rozšíření je zavedení určité právní ochrany, která by zamezila zneužívání obchodních podmínek, kdy některá ze stran (většinou se jedná o slabší smluvní stranu - spotřebitele, nicméně pro účely mé práce to může být slabší strana podnikající tedy např. živnostník či menší firma) není obeznána s obchodními podmínkami nebo není schopna pochopit význam ustanovení obchodních podmínek. Tím máme na mysli složitost formulace obchodních podmínek nebo jejich rozsah či způsob jakým jsou publikované.

Neúčinným se tak může stát ustanovení obchodních podmínek, které je druhé straně s přihlédnutím ke smlouvě nejasné, nebo napsané nečitelně, drobným písmem či nesrozumitelně a také v případě když se mění význam smlouvy způsobem, který druhá strana nemohla rozumně očekávat. Často se totiž setkáváme s mnoha případy, kdy je smlouva obsažena na jedné stránce psána velkým písmem a obchodní podmínky dále tvoří další dvě a více stran, které jsou psané drobným písmem a jsou i nepřehledně formátovány.

V nové právní úpravě jsou obchodní podmínky upraveny v ustanoveních § 1751 až § 1753 NOZ. Obchodní podmínky tak členíme na obecné obchodní podmínky bez ohledu na to, mezi kterými stranami je smlouva uzavíraná a na obchodní podmínky uzavírané mezi podnikateli. S přihlédnutím k postupu při realizaci změny

---

⁸³ Tamtéž.

přijatých obchodních podmínek můžeme rozlišovat ještě jeden typ a to obchodní podmínky uzavírané v běžném obchodním styku při závazku k dlouhodobému plnění. Nejde-li o právní styk mezi podnikateli, vyžaduje se, aby takové podmínky byly k nabídce přiloženy anebo aby byly stranám známy při uzavírání smlouvy, ledaže akceptant prohlásí, že je s danými podmínkami obeznámen. Splnění tohoto předpokladu se nevyžaduje při kontraktačním jednání podnikatelů v případech, kdy se odkazuje na všeobecné obchodní podmínky vypracované zájmovými nebo odbornými organizacemi,⁸⁴ o nichž se předpokládá, že jsou profesionálům známy. Jelikož podnikatel jako takový je podle nové právní úpravy za profesionála považován, lze na něj toto pravidlo beze zbytku vztáhnout. Je třeba zdůraznit, že v případech kdy se jedná o vztah mezi podnikateli a nedojde k odkazu na obchodní podmínky, které byly vypracovány odbornými nebo zájmovými organizacemi, ale bude se jednat o obchodní podmínky, které byly zpracovány jednou ze smluvních stran, má se za to, že takové obchodní podmínky mezi podnikateli budou mít charakter obecných obchodních podmínek, o kterých bylo pojednáno výše.⁸⁵

Nově zavádí nový občanský zákoník zvláštní úpravu pro jednostrannou změnu obchodních podmínek, kterou budou využívat především podnikatelé v běžném obchodním styku. Zejména v případech, kdy bude podnikatel uzavírat smlouvu s větším počtem osob a obsahem smluv je závazek k dlouhodobému opakovanému plnění stejného typu. V takovém případě je normální, že ta strana, která poskytuje určité plnění má zájem na změnách obchodních podmínek, jelikož v průběhu času, kdy trvá vztah mezi oběma stranami, se může vyskytnout naléhavá potřeba změny obchodních podmínek. Jelikož během trvání jedna ze stran reaguje na změny na trhu, na změny v daném podnikatelském prostředí apod. Nový občanský zákoník tak připouští jednostrannou změnu obchodních podmínek, na které se však strany musí dohodnout a ujednat si to již v rámci procesu uzavírání smlouvy. Předpokladem je, že tyto změny musejí být přiměřené, změny obchodních podmínek musejí být rozumné a musejí vycházet z charakteru závazku.

Případné ujednání o jednostranné změně obchodních podmínek, musí obsahovat přinejmenším dohodu o tom, za jakých podmínek a jakým způsobem bude změna druhé straně oznámena, zároveň musí být v dohodě ujednána možnost, že

---

⁸⁴ Pro příklad se může jednat o obchodní podmínky pro bankovní záruky Mezinárodní obchodní komory v Paříži, vzorové obchodní podmínky Asociace pro elektronickou komerci APEK, dále vzorové obchodní podmínky pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků vydané Bankovní radou České republiky).

⁸⁵ BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník - nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013, ISBN 978- 80-7263-819-X, s. 226.

druhá smluvní strana může změnu odmítnout a případně závazek vypovědět ve výpovědní lhůtě.⁸⁶

2.4.2 Smlouvy uzavírané adhezním způsobem a lichva

Smlouvy uzavírané adhezním způsobem jsou často ne zcela přesně označovány jako adhezní smlouvy. Nepřesně proto, jelikož slovo adhezní se v tomto případě vztahuje na způsob uzavírání smlouvy a ne na to, o jaký smluvní typ se jedná.

Ustanovení o smlouvách uzavíraných adhezním způsobem najdeme v nové právní úpravě v §1798 až § 1801 NOZ. Důvodová zpráva k NOZ ke smlouvám uzavíraných adhezním způsobem uvádí: „*Podstata je v tom, že smlouva nevzniká tak, že strany obsah smlouvy projednávají, ale tím způsobem, že jedna strana předloží druhé hotový text smlouvy a druhá strana má možnost návrh buď přijmout anebo odmítnout. Nebylo by správné obecně nahlížet na takovou praxi jako na závadnou. Naopak, pro velký počet standardizovaných případů je to postup racionální a z hlediska nákladů ekonomicky účelný. Nežřídká ale dochází k tomu, že při tomto způsobu uzavírání smluv silnější strana vnutí té slabší straně smluvní podmínky výhodné pro sebe a nevýhodné pro stranu druhou*“.⁸⁷

Nová právní úprava vychází ze základních principů, které už byly obsaženy v předchozím občanském zákoníku, nicméně nová úprava se tímto typem smluv zabývá více dopodrobna. Záměrem je ochrana slabší strany, která je už obecně vymezena v ustanovení § 433 NOZ.

Adhezní smlouvy jsou zpravidla uzavírány hromadně, bez toho, že by byly s každou stranou projednávány zvlášť. Nový občanský zákoník zakotvuje právní domněnku,⁸⁸ že pokud v případě uzavření smlouvy se slabší stranou použijeme smluvní formulář, který je v obchodním styku používán silnější stranou, nebo jiný podobný prostředek,⁸⁹ je smlouva uzavřena adhezním způsobem.

Aby se vůbec mohlo jednat o smlouvy uzavírané adhezním způsobem, musí být splněny dva základní znaky a to, že základní smluvní podmínky vymezila jen jedna ze smluvních stran, anebo že tyto základní podmínky byly určeny podle dispozic pouze

---

⁸⁶ Tamtéž, s. 226.

⁸⁷ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

⁸⁸ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1798.

⁸⁹ Za jiný prostředek můžeme považovat například obchodní podmínky.

jedné ze smluvních stran, a současně slabší ze smluvních stran neměla skutečnou možnost ovlivnit obsah základních smluvních podmínek.

Nová právní úprava smluv uzavíraných adhezním způsobem chrání také slabší stranu před doložkami.⁹⁰ Tato úprava je úpravou kogentní, od níž se strany nemohou odchýlit. Aby mohla být doložka platná, musí být splněny podmínky uvedené v zákoně. Slabší smluvní strana musí být s doložkou a jejím významem seznámena, nebo musí druhá silnější strana dokázat, že slabší smluvní strana musela obsah a význam doložky znát.

Právní úprava se také dotýká smluvního ujednání, které bylo napsáno drobným písmem, nečitelným písmem a nesrozumitelným způsobem. Je-li taková doložka ve smlouvě uzavřené adhezním způsobem k přečtení se zvláštními obtížemi, nebo je-li doložka nesrozumitelná pro osobu průměrného rozumu, platí pouze za předpokladu, nepůsobí-li slabší straně újmu, nebo prokáže-li silnější strana, že slabší straně byl význam doložky dobře vysvětlen. Dokazovací povinnost má v takovém případě ta strana, která takovou doložku použila. V poslední řadě nesmí být doložka pro druhou stranu, tedy tu slabší, zvláště nevýhodná aniž by byl proto rozumný důvod. Za zvláště nevýhodnou podmínku bude soud považovat takovou doložku, která se závažně a bez zvláštního důvodu odchyluje od ujednaných podmínek v podobných případech.

Jedním z nových institutů, který nebyl ve staré právní úpravě blíže specifikován, je lichva. Nově slouží k ochraně slabší strany ustanovení o lichvě.⁹¹ Aby se mohlo jednat o lichvu, je zapotřebí, aby byly naplněné dva základní znaky. Zaprvé o lichvu se jedná, pokud někdo při uzavírání smlouvy zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany. A za druhé je předpokladem, že majetková hodnota plnění je v hrubém nepoměru. Lichva by se mohla plést s neúměrným zkrácením, ale o neúměrné zkrácení se nejedná, pokud zkrácená strana ví o hrubém nepoměru a naopak, jestliže zkracující strana o něm neví, nebo o něm ani vědět nemusela.

---

⁹⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1799-1800.

⁹¹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1796a -1797.

2.4.3 Veřejná nabídka, veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku a dražba

Nová právní úprava vychází z předchozí právní úpravy veřejného návrhu na uzavření smlouvy, tak jak to bylo upraveno v ustanoveních § 276 až § 280 obchodního zákoníku. V předcházející právní úpravě nebyla veřejná nabídka přesně definována. Dnes je právní úprava veřejné nabídky obsažena ustanoveních § 1780 až § 1784 NOZ. Důvodová zpráva k NOZ k veřejné nabídce uvádí následující: „V úpravě veřejné nabídky se doplňuje pravidlo, podle kterého bude navrhovatel vázán všemi přijetími veřejné nabídky, pokud nesplní povinnost oznámit příslušným osobám výsledek kontrakčního procesu. To znamená, že navrhovatel bude smluvně zavázán všemi řádně podanými akceptacemi svého veřejného návrhu (tedy akceptacemi projevenými včas a v souladu s vyhlášenými podmínkami), jejichž původcům neoznámil, že je s ním smlouva uzavřena nebo že se svým návrhem neuspěli. Toto řešení se jeví jako vhodnější, než nutit zájemce o uzavření smlouvy k tomu, aby se obraceli na soud a domáhali se rozhodnutí, kterým soud navrhovateli splnění oznamovací povinnosti uloží. Navrhovatel tak bude účinněji motivován k splnění povinností vyplývajících pro něho z jeho volby. Navrhovateli nic nebrání, aby si k oznámení výsledku kontrakčního procesu vyhradil stejný způsob uveřejnění jako pro veřejnou nabídku samotnou“).⁹² Tato právní úprava je kogentní, to ve výsledku znamená, že veřejná nabídka se nemůže odchýlit od jednotlivých ustanovení, která stanovují podmínky a pravidla veřejné nabídky s výjimkou, kdy to samotná ustanovení dovolují.

Za veřejnou nabídku považujeme jednostranný projev vůle, který směřuje k určitému okruhu lidí s návrhem na uzavření smlouvy. V případě pochybností se o veřejnou nabídku jednat nebude. To platí pro různé ceníky, prospekty, inzeráty, katalogy apod. Naopak v případě, kdy je zboží vystaveno s návrhem ceny na prodejně, je v NOZ zakomponována domněnka veřejné nabídky. Smlouva je uzavřena s tím, kdo včas a v souladu s ní navrhovateli veřejné nabídky nejdříve oznámí, že veřejnou nabídku přijímá. Přijme-li oznámení současně několik osob, uzavře navrhovatel smlouvu s tou osobou, kterou si zvolil.⁹³

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku má pro podnikatele mimořádný význam. Představuje zvláštní způsob uzavírání obchodních smluv. Úpravu tohoto institutu jsme donedávna mohli najít pod názvem obchodní veřejná soutěž v § 281 až § 288 ObchZ.

⁹² Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

⁹³ BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník - nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013, ISBN 978- 80-7263-819-X, s. 2284.

Jelikož byla v praxi velmi využívána, tak jí nový občanský zákoník v zásadě jen převzal a nedoznala zásadnějších změn, pouze se změnil název tohoto institutu na veřejnou soutěž o nejvhodnější nabídku.⁹⁴

Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku představuje soutěž, která je organizována mezi předem neurčitými osobami o podání nejvhodnější nabídky (respektive toho nejvhodnějšího návrhu na uzavření smlouvy). Požadavek neurčitosti osob, které se mohou veřejné obchodní soutěže zúčastnit, není v nesouladu, pokud je okruh účastníků soutěže jasně, transparentně a nediskriminačním způsobem omezen, že účastníkem nemůže být jakákoliv osoba.

Aby mohla být veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku považována za platnou, musí být písemně stanoveny podmínky, které musí vyhlášovatel veřejné soutěže vhodným způsobem uveřejnit. Jakmile jsou nabídky podány, vyhlášovatel vybere tu nejvhodnější. Vyhlášovatel pak má dále povinnost své rozhodnutí sdělit, jak navrhovateli, který uspěl, tak i neúspěšným navrhovatelům.⁹⁵

Dražba je od 1. 1. 2014 v Novém občanském zákoníku definována jako zvláštní postup při uzavírání smlouvy. Její úpravu nalezneme v ustanovení § 1771 NOZ. Naše nabídka v dražbě je závazná, dokud někdo z dalších účastníků nepodá vyšší nabídku, nebo jestliže je dražba ukončena jinak než přiklepem. Pokud se tak nestane, dražba končí přiklepnutím a vyhrává poslední nejvyšší nabídka.

---

⁹⁴ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1772-1779.

⁹⁵ BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník - nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013, ISBN 978- 80-7263-819-X, s. 284.

3 ZAJIŠTĚNÍ, ZMĚNA A ZÁNİK ZÁVAZKŮ

Velmi významnou součástí závazkového práva mezi podnikateli, je problematika zajištění závazků mezi podnikateli. Zajištění je důležité zejména proto, že závazky mezi dvěma podnikateli jsou obvykle uzavírány ve znatelně vyšší hodnotě, než například závazky mezi podnikatelem a spotřebitelem, je tudíž nezbytné věnovat otázce zajištění významnou pozornost.

3.1 Zajištění a utvrzení dluhu včetně jednotlivých typů typických pro zajištění závazků mezi podnikateli

Charakter a konstrukce institutů zajištění obchodních závazkových vztahů se odvíjí od jejich hlavní funkce, a to poskytnout věřiteli záruku solventnosti dlužníka. V nové právní úpravě občanského zákoníku se předmětem zajištění stává dluh, nikoli pohledávka. Nově se také setkáváme s novou terminologií, která rozlišuje mezi zajištěním a utvrzením dluhu. Oba dva tyto instituty slouží především jako určitá jistota toho, že bude plnění zavázané strany pravděpodobnější a především vymahatelnější. O zajištění se jedná tehdy, když dochází ke zlepšení věřitelova postavení tím, že má možnost v případě neplnění od dlužníka, uspokojit svou pohledávku jiným způsobem. K zajištění dluhu řadíme, ručení, finanční záruku, zajišťovací převod práva a dohodu o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů. K zajištění pak také řadíme instituty z kategorie věcných práv k cizím věcem a to právo zástavní a právo zadržovací.

Obecná ustanovení o zajištění, která obsahují společné normy pro všechny zajišťovací instituty, jsou v NOZ popsány jako jistota. Pojem „jistota“ ustanovení § 2010 NOZ sice přímo nedefinuje, z kontextu a navazujících ustanovení (zejm. § 2012 NOBčZ) je však patrné, že se jím myslí jednak zřízení věcněprávního zajištění *stricto sensu* (zpravidla v dalších ustanoveních NOZ výslovně zmíněné zástavní právo, nepochybně však rovněž zajišťovací převod práva), jednak poskytnutí osobního zajištění (v dalších ustanoveních NOZ výslovně zmíněné ručení, finanční záruka, ale nepochybně též z funkčního hlediska ekvivalentní přistoupení k dluhu).⁹⁶ Tím, že není jistota zařazena mezi jednotlivé zajišťovací instituty, nevyvolává dojem, že je jedním z nich a obsahuje tak zásady vymezující, jak je možno splnit povinnost, dát jistotu či

---

⁹⁶ RICHTER, Tomáš. Zajištění dluhů podle nového občanského zákoníku – základní otázky a obecná úprava. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 7-8. ISSN 1213-5313. s. 193.

vytvářejí vyvratitelné právní domněnky, co lze považovat za dostatečnou jistotu. Novinkou v novém občanském zákoníku je výslovná možnost dát jistotu přímo věřiteli, nebo třetí osobě, která ji spravuje ve prospěch věřitele. V následujících kapitolách mé práce se budu věnovat konkrétním případům zajištění.

Oproti tomu v případě utvrzení dluhu věřitel nemá možnost v případě neplnění od dlužníka uspokojit svou pohledávku jiným způsobem (vytvořením náhradního zdroje uspokojení dluhu). Pozice věřitele je tedy posílena jinak. Dluh lze utvrdit sjednáním smluvní pokuty či uznáním dluhu. Ve staré úpravě občanského zákoníku byly smluvní pokuta a uznání dluhu řazeny mezi zajišťovací prostředky. Protože ani jedno neposkytuje věřiteli možnost uspokojit se z takového zajištění a obě možnosti pouze potvrzují existenci závazku v době jeho uznání, je nové zařazení více výstižné.

Smyslem smluvní pokuty je poskytnout věřiteli jistotu, že se skutečně domůže uspokojení, a to pod pohrůžkou další povinnosti, která přinutí dlužníka k řádnému splnění dluhu. Nově je možné sjednat smluvní pokutu i v jiné formě než jen ve formě peněžitého plnění.⁹⁷ A nově také není vyžadována písemná forma pro sjednání smluvní pokuty.

Úprava uznání dluhu v novém občanském zákoníku vychází hlavně z úpravy obsažené v obchodním zákoníku. Principem uznání dluhu je, že dlužník potvrzuje, že dluh v době uznání existuje a prodlužuje tím tak lhůtu pro jeho vymáhání. Povinnost písemné formy je i nadále zachována.⁹⁸ Důležité je také pravidlo, že pokud platí dlužník úroky z dluhu, tak se placení úroků považuje za uznání dluhu. Toto pravidlo však neplatí, pokud se jedná o dluh již promlčený.

Mezi zajištění závazků typické pro podnikatele patří jednak ručení, finanční záruka, zástavní právo, smluvní pokuta, pokud se týká utvrzení dluhu, uznání dluhu, zajišťovací převod práva či zajišťovací směnka.

3.1.1 Ručení

Nová právní úprava ručení vychází z pravidel z obchodního zákoníku a mnoho významných změn nepřinesla. Ručení vzniká na základě dvou jednostranných právních jednání, a to prohlášením ručitele a přijetím věřitele. Ustanovení § 2018 odst. 1 NOZ uvádí: „*Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník věřiteli svůj dluh*

---

⁹⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2048.

⁹⁸ Tamtéž, § 2053.

nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem.“ Výraznější změnu úpravy přinesla až věta následující: „*nepřijme-li věřitel ručitele, nemůže po něm nic žádat.*“ Na rozdíl od ručitelského prohlášení, kdy je vyžadována písemná forma, tak pro přijetí tohoto prohlášení věřitelem již není zákonem forma vyžadována.

Zajištění dluhu ručením předpokládá, že dluh dlužníka bude platný. Platnosti ručení nebrání skutečnost, že závazek dlužníka je neplatný pro nedostatek dlužníkovy způsobilosti zavazovat se k povinnostem. Pro platnost ručitelského závazku již není podmínkou, aby ručitel o této skutečnosti věděl, ale postačí, pokud o ní vědět musel.

S novou právní úpravou se rozšiřuje okruh dluhů, které lze zajistit ručením. Ručení je možné poskytnout i pro dluhy budoucí nebo podmíněné a nově také pro soubor dluhů určitého druhu, které vznikají dlužníku v určité době nebo soubor různých dluhů z téhož právního důvodu.⁹⁹

Nesplní-li dlužník dluh v přiměřené lhůtě, i přesto že jej věřitel ke splnění vyzval písemnou formou, má věřitel právo požadovat po splnění po ručiteli. Pokud by dlužník plnil, ale jeho plnění by bylo jen částečné nebo by plnil pouze jistotu, má věřitel právo vyzvat ručitele k plnění zbývajících částí neposkytnutého plnění. Výzvu není třeba učinit, pokud ji věřitel uskutečnit nemůže nebo pokud je nepochybné, že dlužník dluh nesplní. Výzva nemůže být věřitelem uskutečněna například z důvodu, že se dlužník skrývá na neznámém místě a není možno mu doručit písemnou výzvu. V takovém případě se užije § 465 NOZ, a takové osobě se ustanoví opatrovník.

Ručitelský vztah může vzniknout také i přímo ze zákona a je významný především podle nového zákona o obchodních korporacích. K ručení ze zákona dochází, pokud právnická osoba hodlá přemístit své sídlo do zahraničí.¹⁰⁰ Taková právnická osoba má povinnost informovat o tomto záměru a věřitelé mají právo požadovat dostatečné zajištění svých dosud nesplacených pohledávek do dvou měsíců od zveřejnění, pokud by došlo po přemístění sídla ke zhoršení dobytosti jejich pohledávek v České republice. V případě, že nedojde k dohodě o způsobu a rozsahu zajištění, rozhodne o dostatečném zajištění a o jeho rozsahu soud. Ustanovení § 140 odst. 2 NOZ dále uvádí, že „*Neposkytne-li právnická osoba zajištění podle rozhodnutí*

---

⁹⁹ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 100.

¹⁰⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 140 a 141.

soudu, ručí za dluhy, které nebyly zajištěny, členové statutárního orgánu vyjma těch, kteří prokáží, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby rozhodnutí bylo splněno.“¹⁰¹

Dalším případem, kdy dochází k ručení ze zákona, je také případ ochrany věřitelů právnické osoby. Způsobí-li člen voleného orgánu právnické osoby škodu této právnické osobě a tu má nahradit, tak platí, že: „Nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoli byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci.“¹⁰² Další případy, kdy dochází ke vzniku ručení ze zákona, se týkají například obchodního zastoupení¹⁰³ nebo tiché společnosti.¹⁰⁴

V případech zajišťování závazků mezi podnikateli je typicky využíváno např. ručení společníka či jednatele za závazky kapitálové společnosti, stejně tak bývá zejména v počátcích podnikání využíváno ručení např. ze strany rodinných příslušníků za závazky začínajícího podnikatele. Možností využití ručení v zajištění obchodněprávních závazků je ovšem velké množství, ručitelem může být prakticky kdokoli, kdo je ochoten na sebe závazek ručení převzít, a jehož bonita je pro věřitele určitou zárukou zajištění závazku.¹⁰⁵

3.1.2 Finanční záruka

Nový občanský zákoník upravuje v ustanoveních § 2029 až § 2039 institut finanční záruky. Jedná se o nový pojem, který je určitou obdobou bankovní záruky, uvedené ve staré úpravě obchodního zákoníku. Přesto samotný pojem bankovní záruka nalezneme v NOZ i nadále, ale jedná se o případ, kdy vystaví záruční listinu banka, zahraniční banka nebo spořitelna a úvěrní družstvo.¹⁰⁶

Pojem finanční záruka byl užít dle důvodové zprávy „nikoli z důvodu změny věcného obsahu institutu, ale vzhledem k tomu, že dle návrhu občanského zákoníku

¹⁰¹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 140 odst. 2.

¹⁰² Tamtéž, § 159 odst. 3.

¹⁰³ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2492 „Obchodní zástupce ručí, že třetí osoba splní povinnosti z obchodu, který zastoupenému navrhl k uzavření, nebo který jménem zastoupeného sám uzavřel, jen zavázal-li se k tomu v písemné formě a byla-li za převzetí ručení ujednána zvláštní úplata.“

¹⁰⁴ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2750 odst. 2. „Je-li jméno tichého společníka obsaženo ve jménu, popřípadě v obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele.“

¹⁰⁵ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 100.

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 101.

výstavcem takové záruky může být nejen banka“.¹⁰⁷ Finanční záruka představuje zajišťovací prostředek, navazující na obecnou koncepci ručení. Je doplněna o několik specifíků, typických pro podnikatelské vztahy, zejména pak pro bankovní obchody. Finanční záruka je totiž typickým zajišťovacím prostředkem pro závazky mezi podnikateli. „*Finanční záruka vzniká prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině.*“¹⁰⁸ Pro tuto záruční listinu je zákonem stanovena písemná forma.¹⁰⁹ Jak již z citace zákona vyplývá, ručitelem u finanční záruky se může stát i jiný subjekt než banka, a to jiná finanční instituce (např. pojišťovna), běžný podnikatel nebo i nepodnikatel.

Dle staré úpravy v obchodním zákoníku bylo možné postoupit práva z bankovní záruky pouze spolu s postoupením zajišťované pohledávky. Takové ustanovení již v novém občanském zákoníku nenalezneme, a proto lze odvodit, že NOZ nepožaduje současné postoupení pohledávky. Nově je v NOZ také stanovena možnost samostatného postoupení práva na plnění ze záruky věřitelem. Věřitel tak má možnost postoupit právo na plnění ze záruky, aniž by zde byly stanoveny nějaké další podmínky nebo omezení.¹¹⁰

V případě potvrzení finanční záruky a oznámení zajištění pohledávky jiným výstavcem k žádným výrazným změnám nedošlo. Věřitel tak nadále může uplatnit své právo vůči kterémukoli z výstavců. Ustanovení § 2031 odst. 2 NOZ tak říká: „*Výstavce, který potvrdil finanční záruku a na tomto základě plnil, má právo na náhradu vůči výstavci, který jej o potvrzení finanční záruky požádal.*“ Obdobného ustanovení se užije také v případě poskytnutí finanční záruky na žádost jiného výstavce: „*Poskytl-li výstavce finanční záruku na žádost jiného výstavce, má výstavce, který záruku poskytl, vůči žádajícímu výstavci právo na náhradu, pokud z poskytnuté záruky plnil a dodržel podmínky určené v žádosti.*“¹¹¹

Výstavce má nárok uplatnit vůči věřiteli námitky, které by vůči němu byl oprávněn uplatnit dlužník. Jedná se pouze o takové námitky, jejichž uplatnění si v záruční listině věřitel výslovně vymínil, nikoliv libovolné dlužníkovi námitky.

---

¹⁰⁷ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>

¹⁰⁸ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2029 odst. 1.

¹⁰⁹ Tamtéž, § 2029 odst. 2.

¹¹⁰ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1.s. 101.

¹¹¹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2032.

3.1.3 Zástavní právo

Zástavní právo je stjeně jako v předchozí právní úpravě i podle nové právní úpravy věcněprávním instrumentem zajištění dluhu (viz zařazení jeho úpravy v § 1309 až 1394 do části třetí, hlavy II NOZ, obsahující uzavřený katalog (*numerus clausus*) věcných práv). Z toho plyne, že jeho povahu definují čtyři základní, definiční znaky absolutních majetkových práv, jak je definuje S. van Erp:

- pravidlo „*nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet*“, které se projevuje tím, že zástavní právo může zásadně zřídít pouze vlastník věci nebo osoba jím k tomu oprávněná,
- pravidlo „*prior tempore, potior iure*“, které se projevuje absolutní povaha předcházejícího, staršího práva,
- pravidlo, podle kterého úzce definovaná věcná práva mají přednost před šířeji definovanými věcnými právy, které spořádává pořadí věcných práv k téže věci jinak než podle přednosti v čase a
- zvláštní právní ochrana, kterou mu právní systém poskytuje (např. prostřednictvím revindikace). Tato pravidla jsou podstatná pro ochranu práv vlastníka či držitele věci spíše než osoby, jíž svědčí zástavní právo.¹¹²

Na rozdíl od dosavadní právní úpravy (srov. § 156 odst. 1 ObčZ) nestanoví NOZ pro zástavní smlouvu povinnou písemnou formu obecně, ta však může vyplynout z dalších požadavků zákona ve vztahu k jednotlivým druhům aktiv používaných jako zástava. Vedle ustanovení § 1314 NOZ je z tohoto hlediska podstatný § 560 NOZ, předepisující písemnou formu zástavní smlouvy ohledně věcí nemovitých. Nutnost písemné formy vyplyne též z § 1359 odst. 1 NOZ v případech, kdy strany budou chtít do zástavní smlouvy zahrnout ujednání o realizaci zástavního práva privátním prodejem zástavy.¹¹³

Zástavní právo lze podle NOZ zřídít i jiným způsobem než jen smlouvou. Zřízení zástavního práva jinak než smlouvou však nevěnuje NOZ mnoho pozornosti, zjevně s ním však počítá v § 1342 NOZ upravujícím zástavní právo zřízené z rozhodnutí orgánu veřejné moci. Zástavním právem může být zajištěn dluh peněžitý i nepeněžitý,¹¹⁴ což je v podnikatelském světě výhodné např. v případě, kdy je takto

---

¹¹² RICHTER, Tomáš. Zajištění dluhů podle nového občanského zákoníku - zástavní právo. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 9. ISSN 1213-5313. s. 241.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ RICHTER, Tomáš. Zajištění dluhů podle nového občanského zákoníku - zástavní právo. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 9. ISSN 1213-5313. s. 241.

zajištěn závazek dlužníka dodat v určitém termínu věřiteli určité zboží či součást díla, kterou věřitel potřebuje ke své podnikatelské činnosti.

3.1.4 Zajišťovací převod práva

V ustanovení § 2040 a násl. NOZ je upraven zajišťovací převod práva. Zajišťovací převod práva je institutem, který historicky předcházel zástavní právo a má analogické ekonomické účinky. Postavit oba instituty v jednom právním řádu vedle sebe znamená vyvolat složitou otázku, jaké jsou mezi nimi rozdíly.¹¹⁵

Zákon stanoví, že „Smlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba dluh tím, že věřiteli dočasně převede své právo.“¹¹⁶ Podstata zajišťovacího převodu je tedy v převedení majetkového práva na věřitele ve spojení s rozvazovací podmínkou, že dluh bude splněn. Pokud bude zajištěný dluh splněn, splní se i rozvazovací podmínka a pomínou následky založené převodní smlouvou. Věřitel tudíž pozbyde právo, které za účelem zajištění měl, a je jeho povinností, aby se v součinnosti s tím, kdo mu zajištění dal, postaral o restituci předešlého stavu. To je důsledek pojmového vymezení zajišťovacího převodu práva, takže ani úmluva stran na tom nemůže nic změnit. Nebude-li dluh splněn, stane se převod nepodmíněným, tudíž jej již rozvazovací podmínka neohrozí a věřitel získá definitivně právo, které měl do té doby jen jako podmíněné. Vzhledem k tomu, že hodnota (obvyklá cena) jistoty zpravidla převyšuje výši zajištěného dluhu, NOZ přejímá zákonnou dispozici § 556 ObčZ a stanoví, že pro případ, že obvyklá cena jistoty zřejmě převyšuje výši zajištěného dluhu, povinnost věřitele vyplatit poskytovateli jistoty vzniklý rozdíl. I toto pravidlo je dispozitivní, možnosti odchýlných ujednání však omezují jiná ustanovení NOZ.¹¹⁷ Tento způsob zajištění závazku najde své uplatnění zejména u závazků ve vyšší hodnotě, které jsou mezi podnikateli poměrně časté.

---

¹¹⁵ PELIKÁN, Robert. K zajišťovacímu převodu práva v novém českém právu. *Sborník Karlovarské právnické dny*. 2013, č. 21. ISSN neuvedeno, s. 69.

¹¹⁶ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 2040.

¹¹⁷ ELIÁŠ, Karel. Zajišťovací převod práva v osnově občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, 1-2. ISSN 1210-6348, s. 72.

3.1.5 Smluvní pokuta

Jedním z nejčastěji využívaných zajišťovacích institutů je smluvní pokuta. Smluvní pokuta je specifický, v široké míře variabilní a flexibilní zajišťovací (resp. utvrzovací) institut soukromého práva, který lze využít jak v občanskoprávních, tak i v obchodně právních závazkových vztazích. Ve své podstatě jde o sjednání závazku účastníka smlouvy, že v případě porušení své povinnosti zaplatí druhé straně určitou částku – smluvní pokutu. Povinnost splnit závazek však trvá i po zaplacení smluvní pokuty, pokud není ujednáno něco jiného.¹¹⁸ To činí ze smluvní pokuty jeden z nejdůležitějších zajišťovacích institutů mezi podnikateli, neboť pokud např. jeden podnikatel objedná u jiného suroviny pro svou práci, je pro něj zdržení dodání komplikací, kterou mu kompenzuje smluvní pokuta, zároveň se pak po zaplacení smluvní pokuty nedostane do situace, kdy mu objednané suroviny či součástky nebudou dodány vůbec, což by mu komplikovalo další výrobu. Dodavatel je přitom motivován ke splnění svého závazku pod hrozbou nutnosti platit smluvní pokutu, která je v návaznosti na svoji výši pro něj více či méně ekonomicky zatěžující. Stěžejní nevýhodou je pak skutečnost, že pokud někdo nedostojí svým závazkům a zároveň nemá prostředky na zaplacení smluvní pokuty, je její vymáhání obtížné, v řadě případů často i prakticky nereálné (např. je-li dlužník předlužen či nemá prakticky žádný majetek ani finanční prostředky).

3.2 Změna závazků a vliv na zajištění

Každý závazek vzniklý na základě různých právních skutečností a především právních úkonů se může časem změnit. Obecně platí, že závazkový vztah nemůže být změněn bez souhlasu jeho stran, pokud NOZ nestanoví jinak. Zde se řídíme zásadou *pacta sunt servanda* (smlouvy mají být dodržovány), kterou považujeme za jednu z nejvyšších právních zásad vůbec.

Závazek může podlehnout změnám, které jsou způsobeny potřebami a zájmy jeho stran. Rozlišujeme dva druhy změny závazků a to změny závazků v obsahu a změny závazků v subjektech, zde se může jednat o změny subjektů jak na straně dlužníka, tak i na straně věřitele. Změnou závazku v subjektech na straně věřitele je

---

¹¹⁸ ŠILHÁN, Josef. *Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2011, ISBN 978-80-7400-393-6, s. 123.

především postoupení pohledávky. V případě změny ze strany dlužníka hovoříme o převzetí dluhu, přistoupení k dluhu a převzetí majetku. Změnou v obsahu rozumíme to, že vedle původních práv a povinností, budou ze závazku vyplývat i jiná práva a povinnosti, anebo je zcela nahradí.

3.2.1 Postoupení pohledávky

Jak jsem již uvedl výše, postoupení pohledávky neboli cese, je druhem změny závazku, při kterém dochází ke změně v osobě věřitele. K postoupení pohledávky může dojít na základě smlouvy, zákona nebo rozhodnutí soudu. Smlouva může být uzavřena za úplaty. V nové právní úpravě nalezneme několik změn týkajících se například zúžení zákazů, nebo upřesnění podmínek a rozsahu ručení postupitele za postoupenou pohledávku. Avšak za nejzásadnější změnu považuji výslovnou úpravu možnosti postoupení souboru pohledávek tzv. globální cessi.¹¹⁹

Postoupením pohledávky rozumíme stav, kdy je věřitel (postupitel) oprávněn celou svou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jiné osobě (postupníku), a to i bez nutnosti souhlasu dlužníka. Tato smlouva musí být uzavřena písemně. Postupník tak nabývá veškerá příslušenství¹²⁰ a práva s pohledávkou spojená, včetně jejího zajištění.

Obecně lze tak postoupit pohledávku, kterou lze zcizit, nevylučuje-li to dohoda smluvních stran. Nelze však postoupit pohledávku, která zaniká smrtí věřitele nebo pohledávku, jejíž změna obsahu by byla k tíži dlužníka. V případě obchodních závazkových vztahů se vylučuje postoupení pohledávky, jejíž obsah by se změnou věřitele změnil a pohledávky, u které by postoupení odporovalo dohodě s dlužníkem.

Z hlediska zajištění má vymezení pohledávek význam pro vznik zástavního práva k pohledávce a to z toho důvodu, že zastavit lze jen takovou pohledávku, kterou lze postoupit. Pokud je předmětem postoupení pohledávka zajištěná zástavním právem, ručením nebo jiným způsobem, tak se postavení osoby, která zajištění poskytla, postoupením pohledávky nemění.¹²¹

Zákon přímo nestanovuje povinnost postupiteli informovat dlužníka o postoupení pohledávky, ale umožňuje dlužníkovi plnit své povinnosti postupiteli nebo

---

¹¹⁹ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1887.

¹²⁰ Tamtéž, § 513.

¹²¹ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 74.

se s ním jinak vyrovnat, pokud ho postupitel nevyrozumí, nebo pokud postupník postoupení pohledávky neprokáže. Stejného principu se užije také u osob, které dluh zajišťují zástavním právem, ručením či jiným způsobem. V případě, kdy je postoupena pohledávka více osobám, je vůči dlužníkovi účinné pouze to postoupení, o kterém se dozvěděl nejdříve.

3.2.2 Převzetí dluhu

V případě převzetí dluhu dochází ke změně v osobě dlužníka. Převzetí dluhu se provádí na základě ujednání mezi dlužníkem a osobou, která jeho dluh přebírá. V NOZ není obsažen požadavek, aby takovéto ujednání mělo písemnou formu, přesto je ale zvolení písemné formy doporučováno. Převzetí dluhu požaduje souhlas věřitele. Ten ho může dát jak původnímu dlužníkovi tak tomu, kdo dluh přebírá. Obsah závazku se převzetím dluhu nemění. Námitky, které má vůči věřiteli původní dlužník, může uplatnit i dlužník, který dluh převzal. Zajištění pohledávky poskytnuté třetí osobou trvá jen tehdy, jestliže tato osoba souhlasí se změnou v osobě dlužníka. Pokud tato osoba souhlas nedá, tak zajištění, které poskytla, zaniká.¹²²

Zvláštní případ nastává při převzetí dluhu třetí osobou na základě písemné smlouvy s věřitelem, bez dohody s dlužníkem. Původní závazek dlužníka nezaniká, avšak ten, kdo takovou smlouvu uzavřel, se stává dlužníkem vedle dlužníka původního a věřitel může požadovat plnění na kterémkoli z obou dlužníků. Tento stav se také nazývá kumulativní intercesse.¹²³

3.2.3 Postoupení smlouvy

Nově se v NOZ setkáváme se zcela novým institutem postoupení smlouvy, který je inspirován zahraniční právní úpravou, především právním řádem Itálie a Francie.¹²⁴ Dle staré právní úpravy občanského zákona bylo možné postoupit pouze pohledávku, ale nyní dle NOZ je možné postoupit souhrnně i všechna práva a povinnosti, které ze smlouvy vyplývají.

---

¹²² NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1.s. 75.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

Při postoupení smlouvy dochází k převedení práv a povinností jedné smluvní strany na třetí osobu. Je třeba brát v potaz, že postoupit lze takovou smlouvu, pokud to nevyklučuje její povaha např. závazky k osobnímu plnění některé ze smluvních stran, kdy závisí plnění na osobních vlastnostech jedné či druhé strany nebo nedošlo-li k jejímu splnění. Dále je pak potřeba, aby postoupená strana s takovým postoupením souhlasila. Postoupení se pak stává vůči postoupené straně účinné od okamžiku udělení tohoto souhlasu, který je také možno učinit předem.

Nově se také v NOZ setkáváme s možností uzavření původní smlouvy na řad některé ze stran. V takovém případě dochází k postoupení smlouvy rubopisem listiny. O náležitostech rubopisu blíže informují právní předpisy o směnkách¹²⁵, podle kterých se zároveň posoudí, kdo je z rubopisu oprávněn, jak své právo prokazuje a od koho může požadovat listinu ten, kdo o ni přišel.¹²⁶

Od okamžiku účinnosti postoupení smlouvy se postupitel vůči postupníkovi osvobozuje od svých povinností v rozsahu stanoveném smlouvou. Tomuto osvobození může postoupená strana zabránit, a to podáním prohlášení vůči postupiteli, že jeho osvobození odmítá. Toto prohlášení je potřeba vykonat nejpozději do patnácti dnů od okamžiku, kdy se tato strana dozvěděla o postoupení smlouvy. V případě, že bude prohlášení učiněno později, sice postoupenou stranu nezbavuje účinků, ale musí postupiteli nahradit škodu, která by v důsledku prodlení vznikla. Veškeré námitky ze smlouvy i proti postupníkovi zůstávají postoupené straně zachovány, ostatní námitky vůči postupiteli zůstávají zachovány, pouze pokud si to postoupená strana vyhradí ve smlouvě nebo v souhlasu s jejím postoupením.

3.2.4 Novace a narovnání

Dle § 1901 nového občanského zákoníku je ponecháno na vůli stran ujednat si změnu svých práv a povinností. Tímto ujednáním je obecně vyjádřen princip autonomní vůle v závazkovém právu, který se projevuje smluvní volností, kdy je možné se dohodnout také na obsahové změně závazku a nahrazení nebo modifikování ho nově sjednanými oprávněními a povinnostmi. V tom spatřujeme podstatu novace.

Z teoretického pohledu rozlišujeme novaci privativní a kumulativní. V případě privativní novace se nemění obsah původního závazku, ale původní závazek zaniká a

---

¹²⁵ ČESKO: Zákon č. 191 ze dne 28. prosince 1950, zákon směnečný a šekový In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1950, částka 73. ISSN 1211-1244.

¹²⁶ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1897 odst. 2..

místo něj vzniká závazek nový. Podmínkou je, aby obě strany ve své dohodě projevily nepochybnou vůli o zániku původního závazku. Pokud by se tak nestalo, tak by nový závazek trval spolu se závazkem původním a jednalo by se o novaci kumulativní. U té dochází ke změně původního závazku v dohodnutém rozsahu, kdy právní důvod původního závazku nadále trvá a k němu přistupuje další důvod.¹²⁷

V případě novace se nepoužije ustanovení § 564 NOZ¹²⁸, protože dle obsahu § 1902¹²⁹ NOZ platí pro novace zvláštní zákonné ustanovení § 1906 NOZ, které říká: „*Ujednání o novaci nebo o narovnání vyžaduje písemnou formu, byl-li i původní závazek zřízen v písemné formě, nebo činí-li se o právu již promlčeném.*“¹³⁰ Nařízení § 1906 NOZ se však neužije tehdy, kdy dochází pouze ke změně dosavadního závazku bez jeho zrušení, pro tyto účely se použije ustanovení § 564 NOZ.

Cílem narovnání je možnost nahrazení dosavadního závazku závazkem novým a to takovým způsobem, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi doposud sporné nebo pochybné. Pokud se narovnání týká věcného práva k věci zapsané do veřejného seznamu, nastávají účinky narovnání zápisem do tohoto seznamu. Například se jedná o zápisy do katastru nemovitostí.¹³¹

Po uzavření dohody o narovnání, již není moc šancí pro zpochybnění takového narovnání. Nelze například rozporovat narovnání proto, že jím vznikl nepoměr mezi vzájemným plněním stran. „*Platnost narovnání není dotčena omylem v tom, co bylo mezi stranami sporné nebo pochybné, ledaže omyl vyvolala některá strana lstí.*“¹³² Následky jednání vyvolané lstí blíže upravuje § 584 odst. 2 NOZ.

Co se týče zajištění, použije se pro novaci i narovnání společné ustanovení § 1907 NOZ, kdy: „*Zajištění práv, která jsou předmětem novace nebo narovnání, se vztahuje i na práva z nich vzniklá.*“¹³³ V případě narovnání došlo ke změně zcela opačné, dříve totiž platilo, že: „*Zanikne-li závazek narovnáním, zanikne i jeho zajištění*

---

¹²⁷ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 79.

¹²⁸ „*Vyžaduje-li zákon pro právní jednání určitou formu, lze obsah právního jednání změnit projevem vůle v téže nebo přísnější formě; vyžaduje-li tuto formu jen ujednání stran, lze obsah právního jednání změnit i v jiné formě, pokud to ujednání stran nevylučuje.*“

¹²⁹ „*Dohodou o změně obsahu závazku se dosavadní závazek ruší a nahrazuje se novým závazkem. Může-li však dosavadní závazek vedle nového závazku obstát, má se za to, že nebyl zrušen.*“

¹³⁰ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1906.

¹³¹ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 79.

¹³² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1904 odst. 1.

¹³³ Tamtéž, § 1907.

ručením. Na nově vzniklý závazek, který nahradil původní závazek, se ručení nevztahuje.¹³⁴

Pokud zajištění poskytla osoba třetí, která nepřistoupila k novaci nebo narovnání, je tato osoba zavázána nanejvýš v rozsahu původního závazku a jsou jí zachovány veškeré námitky, které mohla proti pohledávce uplatnit, kdyby k novaci nebo k narovnání vůbec nedošlo.

3.3 Zánik závazků

Podobně jako závazky v obchodním styku vznikají a mění se, tak také musí závazky zanikat. K zániku závazků dochází podobně jako k jejich vzniku – na základě jistých zákonem, popřípadě jiným právním předpisem stanovených skutečností. Je třeba posuzovat, zda dochází k zániku jen konkrétního dluhu nebo k zániku celého závazku. Rozlišujeme několik druhů zániku závazku, kdy tím nejznámějším a nejčastějším je splnění dluhu, ostatním se budu věnovat v kapitole níže.

3.3.1 Splnění

Splnění neboli soluce představuje nejběžnější způsob zániku závazku, který je nejen v podnikatelském prostředí také žádoucím způsobem zániku závazků. Z nové právní úpravy splnění je patrné, že množství ustanovení bylo převzato ze staré úpravy obchodního zákoníku, přičemž tato úprava byla v NOZ dále doplněna.

„*Splněním dluhu závazek zaniká*“,¹³⁵ a to zejména tehdy, kdy se jedná o splnění posledního dluhu. Pokud bylo v závazku dluhů více, nedošlo by k zániku závazku splněním pouze jednoho z nich. NOZ v ustanovení § 1908 odstavci 2 dále doplňuje, že dlužník tak činí na své náklady a nebezpečí řádně a včas.

Obecně platí, že věřitel nemůže být proti své vůli nucen k přijetí něčeho jiného, než co přísluší k jeho pohledávce a zároveň dlužník nemůže být nucen k poskytnutí něčeho jiného, než co je dlužen. To samé pak také platí o místě, čase a způsobu plnění. V případě vzájemného plnění, může splnění požadovat jen ta strana, která dluh již splnila nebo je ochotna splnit dluh současně s druhou stranou. Kdo by plnil napřed, může své plnění odmítnout až do té doby, kdy mu bude vzájemné plnění poskytnuto

¹³⁴ Rozsudek NS ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2725/2008.

¹³⁵ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1908 odst. 1.

nebo zajištěno. Ale pouze jen v případě, pokud je plnění druhé strany ohroženo okolnostmi, které nebyly a neměly být známy v době uzavírání smlouvy. Pokud by nebylo vzájemné plnění poskytnuto nebo zajištěno v dodatečně přiměřené lhůtě ke splnění nebo zajištění plnění, lze po uplynutí této lhůty odstoupit od smlouvy. Právo odstoupit od smlouvy nebo odepřít plnění se však týká jen vzájemných plnění z jednoho právního důvodu.¹³⁶

NOZ v ustanovení § 1914 odst. 1 výslovně uvádí, že při plnění za úplaty se má plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo běžnými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, případně podle účelu smlouvy (je-li účastníkům znám). Pokud by bylo plnění vadné, vznikají věřiteli proti dlužníkovi nároky z vadného plnění. V první řadě je třeba, aby věřitel vadu dlužníkovi včas vytknul, doba pro vytknutí je stanovena na šest měsíců od okamžiku převzetí předmětu plnění.¹³⁷ Následky vadného plnění se dělí dle jednotlivých smluvních typů. V NOZ je nově možnost vzdát se předem práv z vadného plnění, ovšem za předpokladu, že bude takové jednání upraveno písemnou formou.

Dluh nemusí být splněn pouze jedním způsobem. Je zde možnost tzv. alternativního plnění obligace, která je blíže upravena v ustanoveních § 1926 až § 1928 NOZ. Zásadně platí, že pokud je možné plnit několika způsoby, právo volby má dlužník. Ten ale již nemůže dále kombinovat jednotlivé způsoby plnění. Pokud má právo volby věřitel, tak musí způsob plnění zvolit ve sjednané době, jinak bez zbytečného odkladu tak, aby mohl dlužník plnit podle jeho volby. V případě, že strana nevykoná volbu včas, má právo zvolit způsob plnění trvale strana druhá. *„Stane-li se jedno z více volitelných plnění nemožným, omezuje se závazek na plnění zbývajících. Jestliže však nemožnost tohoto plnění způsobil ten, kdo neměl právo volby, může druhá strana od smlouvy odstoupit.“*¹³⁸ Podstatné je také pravidlo, že kdo měl právo volby, má možnost od smlouvy odstoupit, pokud byla volba zmařena vyšší mocí nebo druhou stranou.¹³⁹ Strana, která by tohoto práva chtěla využít, musí prokázat, že ke zmaření došlo z důvodu vyšší mocí (*vis maior*) nebo v důsledku jednání druhé smluvní strany.

Obecně platí, že dluh se plní vcelku. Nelze však dlužníkovi bránit v plnění částečném, a to i přesto, že nebylo dohodnuto. Takové plnění nesmí odporovat povaze

¹³⁶ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 81.

¹³⁷ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1921 odst. 1.

¹³⁸ Tamtéž, § 1927 odst. 2.

¹³⁹ Tamtéž, § 1928.

závazku nebo účelu smlouvy a věřitel musí takové plnění přijmout. Toto pravidlo zůstalo v NOZ i nadále zakotveno. Nově se však setkáváme s tím, že veškeré zvýšené náklady vzniklé důsledkem částečného plnění, jsou k tíži dlužníka a věřitel nemůže být zatěžován tím, že dlužník nesplnil svůj dluh vcelku. Výše uvedené pravidlo úhrady nákladů vzniklých z částečného plnění neplatí tehdy, pokud bylo stranami dříve ujednáno, že dlužník může plnit i částečně.

Dále se setkáváme s novou úpravou právního jednání v případě osoby k tomu nezpůsobilé. Dříve platilo, že právní jednání učiněné nezpůsobilou osobou, je absolutně neplatné. Nově je v NOZ stanoveno, že i nesvéprávná osoba může platně a účinně splnit svůj dluh. V případě, že by taková osoba plnila dluh nejistý nebo nesplatný, je možno se domáhat, aby bylo takovéto plnění vráceno. Za nejistý dluh může být považován například dluh, kdy je nejistý důvod (např. nevíme, zda smlouva byla uzavřena platně).

V NOZ se dále sjednotilo pravidlo pro řešení otázky započítávání plnění dlužníka, který neurčí, na jaký dluh plní. Pro obchodní závazky se dříve vycházelo z ustanovení § 330 obchodního zákoníku. Nově tedy platí, neprojeví-li dlužník jinou vůli, splácí nejdřív náklady už určené, následně úroky z prodlení, pak úroky a nakonec jistinu. Jestliže dlužník určí, že chce nejprve splácet na jistinu, úročí se náklady i úroky.

Úprava plnění jinou osobou než dlužníkem je také v NOZ nově upravena. Stará úprava počítala s postoupením pohledávky ze zákona (ex lege) z původního věřitele na třetí osobu. To však vylučovalo možnost, aby třetí osoba takové plnění dlužníku jen darovala. Dle ustanovení § 332 obchodního zákoníku se totiž vždy ze zákona stala novým dlužníkem.

NOZ rozlišuje plnění třetí osobou ve dvou rovinách. Za prvé, pokud třetí osoba zároveň i zajišťuje dluh dlužníka (např. ručením), tak dochází splněním dluhu třetí osobou k postoupení pohledávky přímo ze zákona, což je shodné se starou právní úpravou. Původní věřitel má povinnost novému věřiteli předat potřebné doklady o pohledávce a sdělit mu vše, co je potřeba k uplatnění pohledávky. V tomto případě není potřeba souhlas dlužníka s plněním třetí osobou věřiteli. Ve druhé rovině NOZ stanovuje, že třetí osoba, která za dluh neručí a ani jinak dluh nezajišťuje, může na věřiteli požadovat před splněním či při něm, aby jí věřitel postoupil pohledávku. K postoupení tedy nedochází přímo ze zákona. V praxi by tedy bylo potřeba

s původním věřitelem uzavřít dohodu o postoupení pohledávky. V případě druhé roviny je již potřeba souhlasu dlužníka s plněním třetí osobou věřiteli.¹⁴⁰

Věřitel má povinnost vystavit dlužníkovi na jeho žádost tzv. kvitanci, tedy písemné potvrzení o splnění dluhu vydané věřitelem. V ustanovení § 1949 NOZ nalezneme výčet povinných náležitostí kvitance. Je-li kvitance vydána na jistinu, má se za to, že bylo uhrazeno též příslušenství pohledávky. V případě vydání v rámci opakovaných plnění se užije ustanovení § 1950 NOZ.¹⁴¹ Je-li kvitance vydána u opakovaného plnění z téhož právního důvodu na plnění později splatná, má se za to, že plnění splatná dříve byla již uhrazena. Pro věřitele je více než doporučující, aby nesplacené pohledávky výslovně v kvitanci zmínili, protože v případě, kdy věřitel vydá dlužníkovi kvitanci, aniž by byl dluh splněn, dochází k prominutí dluhu.¹⁴²

Za účelem splnění dluhu je nezbytné, aby věřitel poskytl dlužníkovi potřebnou součinnost ke splnění dluhu (tj. např. mu poskytl platební údaje, které v obchodním styku podnikatelů obvykle budou součástí faktury, popř. jiným způsobem umožnil splnění závazku, např. převzal věc, byl přítomen v dohodnutém termínu na dohodnutém místě za účelem splnění závazku apod.). Součinnost věřitele má však svoje meze, neboť věřitel např. není povinen dopomáhat dlužníkovi k jeho solventnosti. K tomu se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR, který uvedl, že „*součinností věřitele ke splnění dluhu nelze rozumět součinnost směřující k zajištění solventnosti dlužníka.*“¹⁴³

3.3.2 Jiné způsoby zániku závazků

V první řadě si strany mohou samy ujednat, že jejich závazek zaniká, aniž by byl vytvořen závazek nový. Dalším způsobem zániku závazků může být započtení vzájemných pohledávek. Rozlišujeme dva způsoby započtení, a to započtení jednostranným právním jednáním a započtení dohodou. Předpokladem pro jednostranné započtení je, že si strany dluží plnění stejného druhu. Dále pak lze k jednostrannému započtení přistoupit tehdy, pokud má započítávající strana splatnou pohledávku vůči straně druhé a zároveň je už oprávněna poskytnout plnění ze svého dluhu (dluh je splnitelný, ale nemusí být splatný). Do NOZ bylo převzato ustanovení

¹⁴⁰ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 82.

¹⁴¹ „*Při opakovaných plněních z téhož právního důvodu se má za to, že ten, kdo předloží kvitanci na plnění splatné později, splnil také to, co bylo splatno dříve.*“

¹⁴² ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1995 odst. 2.

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 33 Cdo 2131/2009.

§ 358 obchodního zákoníku, dle kterého je možné započít již promlčenou pohledávku, pokud promlčení nastalo po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení. Ustanovení § 1988 NOZ výslovně zakazuje jednostranné započtení pohledávek, které jsou nejisté a neurčité.

Z obchodního zákoníku byl dále převzat institut odstupného. Pomocí toho je stranám umožněno sjednat si ve smlouvě jednorázové odstupné, jehož zaplacením může smluvní strana od smlouvy odstoupit. Tohoto práva nemůže využít strana, která již plnění druhé strany přijala nebo druhé straně sama plnila. Nově je úprava odstupného pojata jako dispozitivní a strany se od ní mohou odchýlit.

Závazky mohou dále zaniknout splnutím. „*Splyne-li jakýmkoli způsobem právo s povinností v jedné osobě, zaniknou právo i povinnost, nestanoví-li zákon jinak.*“¹⁴⁴ Ustanovení § 1993 odst. 2 NOZ pak dále stanovuje, že pokud splyne právo věřitele s povinností toho, kdo závazek zajišťuje, nezanikne tímto hlavní dluh. Nově je upraveno splnutí v případě solidárních závazků, kdy platí, že u solidárního dlužníka zaniká závazek do výše podílu tohoto dlužníka. V případě solidárního věřitele zaniká závazek v rozsahu podílu daného spoluvěřitele.

Prominutí dluhu, jako další z institutů zániku závazků, prošel také drobnou úpravou. Nově není vyžadována písemná forma. Je však vždy lepší, aby měl dlužník písemně potvrzeno, že mu věřitel dluh prominul, takže lze předpokládat, že v praxi bude písemná forma v naprosté většině případů i nadále zachována. Zavádí se také domněnka, že pokud dlužník bez zbytečného odkladu neprojeví výslovný nesouhlas nebo nezačne dluh plnit, má se za to, že s prominutím dluhu souhlasí. Zároveň k prominutí dluhu dojde i tehdy, vydá-li věřitel dlužníku kvitanci nebo mu vrátí dlužní úpis, aniž dluh splnil.¹⁴⁵

Výpověď také může dojít k zániku závazku a platí, že závazek lze vypovědět, pokud je tak ujednáno mezi stranami nebo pokud tak stanoví zákon. NOZ nově upravuje stav, kdy byla smlouva uzavřena bez vážného důvodu na dobu určitou tak, že zavazuje člověka na dobu jeho života, nebo že zavazuje kohokoli na dobu delší než 10 let. V takovém případě se lze po uplynutí 10 let od vzniku závazku domáhat jeho zrušení. Soud může zrušit závazek i tehdy, pokud se změnila okolnosti, z kterých strany zřejmě vycházely při vzniku závazku, do té míry, že nelze rozumně požadovat,

---

¹⁴⁴ ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244. § 1993 odst. 1.

¹⁴⁵ NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1. s. 95.

aby zavázaná strana byla smlouvou nadále vázána. Vzdání se předem práva domáhat se zrušení závazku není možné, může tak učinit pouze právnická osoba.

3.4 Kritéria výběru zajištění závazků při podnikání

Jistě každý podnikatel si chce při sjednávání obchodního kontraktu zajistit co největší pravděpodobnost bezproblémového plnění závazků. Právě tato otázka je jednou z nejvýznamnějších otázek v obchodněprávních vztazích. Zákon dává věřiteli možnost využít zajišťovací prostředky, kterými si může značně vylepšit svoji pozici. Výběr zajišťovacích institutů bude pak záviset na konkrétním obchodním vztahu. Význam spolehlivého zajištění závazku je zejména u podnikatelů, kde je objem a hodnota závazků vyšší, natolik značný, že jeho sjednání zasluhuje stejnou pozornost jako sjednání vlastní smlouvy o závazku.

Jako nejspolehlivější se v praxi jeví být taková zajištění, kdy jsou věřiteli k dispozici hodnoty (peníze nebo věci), které jsou úměrné hodnotě dluhu. Jedná se o zástavní právo, bankovní záruku, akreditiv či výhradu vlastnického práva. V případě nesplnění závazku dlužníkem se stávají tyto hodnoty vlastnictvím věřitele a ten jimi své pohledávky uspokojí.

Při výběru vhodného zajišťovacího prostředku má význam, zda jsou tyto uplatňovány v předstihu, jako např. bankovní záruka, nebo dodatečně, po nesplnění povinnosti dlužníka, což je např. uznání závazku nebo zadržovací právo. Vliv na rozhodování o volbě zajišťovacího prostředku bude mít také skutečnost, zda je dán nárokem ze zákona (zástavní právo, zadržovací právo), nebo jednostranným projevem vůle dlužníka (uznání závazku) nebo třetí osoby (ručení), či dohodou dlužníka s věřitelem (zajišťovací převod práva). Věřitel bude rovněž posuzovat podmínky, za kterých je uzavírána smlouva, osobu dlužníka nebo třetí osoby, která k závazku přistupuje, či banku, která poskytuje záruku.

V praxi dochází často k tomu, že si podnikatel volí k zajištění závazku takový právní institut, který je dobře známý podnikatelské sféře, neboť podnikatel, který obvykle nemá právní vzdělání, využívá nejčastěji ty instituty, které využívají i jeho kolegové. Mezi nejčastější způsoby zajištění tak patří smluvní pokuta, poskytnutí zálohy či uznání dluhu.

Dalším kritériem výběru, které je velmi důležité, je kritérium úspěšnosti uspokojení ze zajištěného závazku. Při výběru formy zajištění závazku bychom rozhodně neměli zanedbávat právě tu otázku, zda v případě neplnění závazku

obchodním partnerem bude možné či relativně snadné svůj závazek uspokojit na základě zajišťovacího prostředku. V této souvislosti je vhodným způsobem zajištění závazku finanční záruka (zejména poskytovaná ze strany bank či jiných finančních institucí), dále zjišťovací převod práva a zástava.

Dalším kritériem je náročnost sjednání zajišťovacího institutu. Toto kritérium budou zohledňovat zejména drobnější podnikatelé, kteří nemají dostatečný personální aparát, odborníky a dostatečné prostředky k tomu, aby si zajistili obtížné sjednávání zajištění závazku. Ve vztahu, kdy na jedné straně stojí drobný podnikatel a na druhé větší podnikatel, však obvykle dochází k tomu že drobný podnikatel přistupuje na podmínky většího obchodního partnera. Mezi jednodušší zajišťovací instituty patří smluvní pokuta.

Dalším kritériem je pak hodnota závazku. Je zřejmé, že u závazků s nízkou hodnotou je zbytečné, zabývat se složitým řešením zajištění, naopak u závazků ve vysoké hodnotě je to nezbytné. U nižších závazků tak obvykle postačí smluvní pokuta, u větších závazků k ní bývají často přidávány i další instituty jako ručení, zástava, zajišťovací převod práva či finanční záruka.

Kritériem, které je nutno zohlednit, je i solventnost obchodního partnera. Zde je např. u podnikatelů zapsaných v obchodním rejstříku možné ověřit si tyto údaje např. z účetních závěrek uveřejněných ve sbírce listin na internetu, nicméně ne vždy je to možné, neboť ne všechny podnikatelské subjekty mají povinnost tyto informace zveřejňovat. Lze pak využít rovněž insolvenční rejstřík za účelem zjištění, zda obchodní partner není aktuálně v insolvenci, podobně existuje celá řada databází, kde lze zjistit informace o solventnosti podnikatele (např. ARES), nicméně nelze se spoléhat jen na tyto databáze, protože zejména u dlouhodobých závazků nelze obvykle předvídat, jak na tom bude podnikatel za několik let, stejně tak existuje řada faktorů, které se v těchto databázích nemusí promítnout.

Vždy je tedy nutné posuzovat a vybírat konkrétní zajišťovací institut nejlépe na základě kombinace výše uvedených, popř. i dalších faktorů tak, aby závazek byl pokud možno řádně zajištěn.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámení a poukázání na nejdůležitější změny v závazkovém právu podle nového občanského zákoníku. Dále pak zhodnocení změn, tedy zjištění, zda došlo ke zjednodušení právní úpravy a zda-li je nová právní úprava přínosem a to vše mělo být charakterizováno s důrazem na podnikatele. Práce spočívala v hodnocení a seznámení se se zásadními změnami jednotlivých zákonných ustanovení. V závěru není možné toto nepřehledné množství změn detailně charakterizovat, tudíž se zde zaměřím především na otázku naplnění cílů práce a návrhy de lege ferenda.

Pokud se týká naplnění cílů, tak se domnívám, že cíle práce byly v podstatné míře naplněny, nicméně téma samo o sobě je natolik široké, že nebylo možné se podrobně věnovat všem souvislostem, což může být z pohledu naplnění cílů hodnoceno negativně. Toto negativum je však neoddelitelně spjata se samotným tématem této práce, nebylo možné se mu zcela vyhnout.

Pokud se týká zhodnocení nové právní úpravy, mezi nejdůležitější změny patří zavedení nových institutů, jako například postoupení smlouvy, úprava adhezních smluv, neúměrné zkrácení a lichvy, které však do značné míry fungovaly i v předcházející právní úpravě, nyní jim však byl dán prostor i v právních předpisech jako samostatnému institutu. Dále je pak zřetelná důkladnější úprava institutů uvedených ve staré právní úpravě, které byly převzaty do úpravy nové, jako například nabídka a její přijetí, zajištění dluhu, ručení, finanční záruka. Komparací na tyto důkladnější změny poukazují. Skutečností ovšem je, že většina těchto podrobností, které byly do nové právní úpravy zakotveny, vychází ze stávající judikatury, která již dříve prakticky totožné závěry dovozovala, tudíž je nová právní úprava spíše důvodem pro větší právní jistotu v těchto oblastech, než že by přinášela něco převratného. Existují však i případy, kdy je nová právní úprava v rozporu s ustálenou judikaturou, nicméně takových případů je významně méně. Takové případy jsou však v zásadě nežádoucí, neboť vytvářejí určitou právní nejistotu v otázce, jakým způsobem bude v praxi na řadu otázek nahlíženo. Pokud je předpis v některých otázkách v rozporu s předchozí ustálenou judikaturou, dochází rovněž k narušení právní kontinuity, což rovněž nelze hodnotit pozitivně.

Ačkoli byly do zákona zavedeny různé podrobnosti, které byly dříve dovozovány judikaturou, tyto podrobnosti však často neřeší všechny možné životní situace, tudíž i zde bude vždy prostor pro soudní výklad a konkrétní ustanovení mohou být vykládána

různým způsobem. Problémem nového občanského zákoníku navíc je skutečnost, že s ohledem na délku období, ve kterém bylo diskutováno o jeho finální podobě, byly vznášeny četné pozměňovací návrhy, se v závěru nepodařilo úplně zabránit určitým nedostatkům, opomenutím či ustanovením, jejichž výklad může být někdy dokonce ve vzájemném rozporu. K tomu přispívá i celá řada terminologických změn a rovněž jazyk, kterým je nový občanský zákoník sepsán, neboť se domnívám, že řada právních laiků, předpisu nebude rozumět.

Ve své práci jsem se také zamýšlel nad tím, co do budoucna přinese nový občanský zákoník. Co se týče nové právní úpravy závazkového práva, je přesnější, podrobnější a přesněji právo vykládá, na druhou stranu se zde objevuje také celá řada otázek, která souvisí s tím, že ne vše bylo v zákoně upraveno, navíc došlo k terminologickým změnám apod. Za stěžejní a velmi důležité považuji odstranění duality, která byla ve staré právní úpravě občanského a obchodního zákoníku, což úpravu závazkového práva do značné míry zjednodušuje a činí přehlednější. Můžeme, ale také očekávat snížení právní jistoty do doby, než se nová právní úprava zažije a stane se součástí aplikační praxe českých soudů, neboť lze také očekávat z počátku různý výklad ustanovení, které jsou uvedeny v zákoně.

Zásadní je také volnost právní úpravy. Odchýlit se od zákona je tak možné za podmínek, jestliže tak není výslovně zakázáno, nebo to není v rozporu s dobrými mravy či veřejným pořádkem. Kogentnost právní úpravy skoro vymizela, většina ustanovení je dispozitivních. To sice znamená větší volnost při uzavírání smluv, ale dle mého názoru můžeme v budoucnu čekat mnohem více soudních sporů pramenících ze závazků uzavřených mezi podnikateli, nebo podnikatelem a spotřebitelem. Klade to rovněž větší důraz na individuální odpovědnost účastníků, neboť záleží především na nich, co si ujednají.

Důležitou změnou pro závazkové vztahy podnikatelů je preciznější rozdělování závazků a smluvních ujednání související s povahou subjektu. Nový občanský zákoník předpokládá, že slabší smluvní stranou bude nepodnikatel (spotřebitel) a více dbá na jeho ochranu.

Závěrem mohu říci, že nová rekonstrukce občanského zákoníku je i přes všechna negativa v celku přínosem a byla zapotřebí. Ve srovnání se starou právní úpravou, která vycházela z poměrů v 60. letech a názorů na soukromé právo z té doby a byla mnohokrát novelizována, nová právní úprava blíže posouvá české právo směrem ke standardům evropského soukromého práva. Díky vytvoření a přijetí nového

občanského zákoníku se tak může Česká republika v oblasti práva řadit mezi ostatní vyspělé země Evropy.

Přesto je však zřejmé, že právní úprava není dokonalá, pro což svědčí i poměrně rozsáhlé návrhy novelizace nového občanského zákoníku, které mají za cíl zbavit nový občanský zákoník celé řady nedostatků, které zákonodárce opomněl či jim nevěnoval dostatečnou pozornost.¹⁴⁶ Věřím nicméně, že po realizaci celé řady novel, by tento předpis mohl být velmi pozitivním přínosem pro české soukromé právo.

---

¹⁴⁶ MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Ministerstvo spravedlnosti uveřejňuje pracovní verzi návrhu změn občanského zákoníku. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/aktuality/ministerstvo-spravedlnosti-uverejnuje-pracovni-verzi-navrhu-zmen-obcanskeho-zakoniku/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník-nejdůležitější změny*. 1.vyd. Praha: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-819-2.

ČERNÁ, Stanislava. *Podnikatel a jeho právní vztahy*. 1.vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2013. ISBN 978-80-87146-76-7.

DÁVID, Radovan a kol. *Smlouvy podle nového občanského zákoníku*. 1. vyd. Olomouc: AK Moštek, 2013. ISBN 978-80-87934-00-5.

DOČKAL, Tomáš. Zásada přiměřenosti a její odraz v neúměrném zkrácení a lichvě. *Právní rozhledy*. 2014, č. 9. ISSN 1210-6410.

ELIÁŠ, Karel. Zajišťovací převod práva v osnově občanského zákoníku. *Bulletin advokacie*. 2011, 1-2. ISSN 1210-6348.

GÜRLICH, Richard. Splnění závazků - kvittance, splatnost, úroky z prodlení, porušení smluvních povinností prodlením, podstatné a nepodstatné porušení smlouvy. *Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co*. 2013, č. 7. ISSN neuvedeno.

HÁSOVÁ, J. a kol. *Právní otázky podnikání v SRN*. Praha: C.H.Beck, 2011, , ISBN 978-80-7400-411-7,

KABELKOVÁ, Eva, DEJLOVÁ, Hana. *Nájem a pacht v novém občanském zákoníku: Komentář*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-524-4.

LAVICKÝ, P. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, , ISBN 978-80-7400-529-9.

NOVOTNÝ, Petr a kol. *Nový občanský zákoník: Smluvní právo*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5164-1.

PELIKÁN, Robert. K zajišťovacímu převodu práva v novém českém právu. *Sborník Karlovarské právnické dny*. 2013, č. 21. ISSN neuvedeno.

PLÍVA, Stanislav a kol. *Obchodní závazkové vztahy*. 2. vydání. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80- 7357-444-4.

RICHTER, Tomáš. Zajištění dluhů podle nového občanského zákoníku – základní otázky a obecná úprava. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 7-8. ISSN 1213-5313.

RICHTER, Tomáš. Zajištění dluhů podle nového občanského zákoníku - zástavní právo. *Obchodněprávní revue*. 2013, č. 9. ISSN 1213-5313.

SPÁČIL, J. a kol. *Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-499-5.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Nový občanský zákoník*. 1.vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80- 7400-423-0.

ŠILHÁN, Josef. *Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace*. 2. vyd. Praha : C. H. Beck, 2011, ISBN 978-80-7400-393-6.

ŠTANDERA, Jan. *Smlouva o dílo v novém občanském zákoníku*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-519-0.

TICHÝ, Luboš., PIPKOVÁ, Petra, Joanna., BALARIN Jan. *Kupní smlouva v novém občanském zákoníku. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-521-3.

TINTĚRA, Tomáš. *Závazky a jejich zajištění v novém občanském zákoníku*. 1.vyd. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-75-5.

Seznam použitých zahraničních zdrojů:

SCHULZE, R. a kol. *Bürgerliches gesetzbuch handkommentar*. 4. vyd. Bden: Baden nomos verlagsgesellschaft, 2005, ISBN-10: 3832910891, s. 12.

Právní předpisy

ČESKO: Zákon č. 191 ze dne 28. prosince 1950, zákon směnečný a šekový In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1950, částka 73. ISSN 1211-1244.

ČESKO: Zákon č. 40 ze dne 5. března 1964 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1964, částka 19. ISSN 1211-1244.

ČESKO: Zákon č. 513 ze dne 18. prosince 1991 Sb., obchodní zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 98. ISSN 1211-1244.

ČESKO: Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.

ČESKO: Zákon č. 90 ze dne 3. února 2012 Sb., občanský zákoník In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.

Seznam použitých internetových zdrojů

Důvodová zpráva k NOZ. *Ministerstvo spravedlnosti* [online]. [cit. 2014-08-12]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>.

ILLMANN, Erik. Možnost společného zastupování prokuristy a člena statutárního orgánu. *Právnická fakulta Univerzity Karlovy* [online]. 2014 [cit. 2014-08-30]. Dostupné z: <http://www.prf.cuni.cz/erik-illmann-1404048473.html>.

Peníze [online]. Praha: [cit. 2014-3-3]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/>.

ISSN 1213-2217

Podnikatel [online]. Praha: [cit. 2014-3-1]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/>

ISSN 1802-8012

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Ministerstvo spravedlnosti uveřejňuje pracovní verzi návrhu změn občanského zákoníku. *Ministerstvo spravedlnosti ČR* [online]. 2014 [cit. 2014-09-20]. Dostupné z:

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/aktuality/ministerstvo-spravedlnosti-uverejnuje-pracovni-verzi-navrhu-zmen-obcanskeho-zakoniku/>

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 33 Cdo 2725/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4133/2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 33 Cdo 2131/2009.

SEZNAM ZKRATEK

NOZ - Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ObchZ - Zákon č. 513/1991 Sb., občanský zákoník

OZ - Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Petr Klajl

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: prezenční

Název práce: Právní úprava závazků v novém občanském zákoníku se zaměřením na závazky vznikající mezi podnikateli

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 55

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 20

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 8

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Martin Kohout